

au

arkkitehtiuutiset

Lue lisää
WWW.PAROC.FI

Puhdistettavat ja pestävät

AKUSTIIKKALEVYT

Parocin puhdistettavien ja pestävien akustiikkalevyjen tuotesarja on tarkoitettu tiloihin, joilla on korkeat puhtaus- ja hygieniavaatimukset. Puhdistettavien akustiikkalevyjen tyypillisiä käyttökohteita ovat esimerkiksi ravintolat ja sairaalat, mutta ne sopivat erinomaisesti minne tahansa, missä hyvien akustisten ominaisuuksien lisäksi pintojen tulee olla helposti puhdistettavia sekä esteettisesti miellyttäviä.

Millainen tila, sellainen akustiikkalevy.
Tutustu huipputuotteidemme ominaisuuksiin
tarkemmin. WWW.PAROC.FI

 PAROC®
Better built environment

Tusinan tuhatta onnistumista

S AFA:n arkkitehtuuriohjelma nostaa tänä vuonna esiin kohtuuhintaisen asumisen. Jos asiaa ryhtyy pohtimaan termin *affordable housing* kannalta, voi kysyä, mihin meillä suomalaisilla on varaa. Onko kyse vähiten tai keskimääräisesti ansaitsevien asumisesta vai laajemmin yhteiskuntaa koskevasta ilmiöstä?

Työväestön kasarmitalotyyppit, varhainen 1920- ja 1930-lukujen omakotityypistö, minimiasunto, pehmeä funktionalismi, rintamamiestalotyyppit ja kolmen vuosikymmenen aikana kehitetyt asunalaishöyrykellukset ovat eri aikojen tulkintoja sosiaalisesta, kohtuuhintaisesta mutta samalla laadukkaasta asumisesta. Arkkitehdit ovat osallistuneet työhön innolla.

Kesälukemiseksi sattui kirjaston hyllyltä käsiin ARA:n entisen pääjohtajan, **Teuvo Ijäksen**, muistelmat. Ijäs analysoi oman kokemuksensa pohjalta suomalaisen asuntopolitiikan vaiheita, saavutuksia ja tekijöitä. Sodanjälkeisestä asutamispolitiikasta siirryttiin 1950-luvun laadullisesti kunnianhimoiseen kauteen ja edelleen kiihtyvän kaupungistumisen asuntopolitiikkaan. Ijäs spekuloi, että jälkeempään arvioitaessa olisi ehkä ollut monin tavoin hyvä, jos 1970-luvun asuntotuotannon määrällisten huippuvuosien tuotos olisi rakentunut noin viittä vuotta pidemmällä aikajaksolla.

Lukiessa tuli mieleen nykyaika.

Tämän vuosituhannen alkua on eletty pientalobuumissa ja matala-tiiviissä. Kerrostaloasumista leimasi pitkään yksipuolinen mielikuva, ettei asumismuoto kiinnosta varakasta asunnonostajaa eikä perheitä. Kiinnostavuuden kasvattamiseksi on tehty paljon kehittämistyötä, ja kyllä – viime vuosina eri puolilla Suomea on noussut kiinnostavia pieniä ja suuria urbaaneja kokonaisuuksia. Asuntojen myyntihinta kertoo, että myös varakkaita ostajia on ollut liikkeellä.

Sitten tuli vuosi 2009, asuntotuotannon valtakunnallinen pohjalukemavuosi, ja alkoi huuto kohtuuhintaisuuden puolesta – siitä puhe, mistä puute. Rakennus- ja kiinteistöalan koloista alkoi kaivautua esiin näkemyksiä siitä, miten kohtuuhintaisuus saavutetaan. Laaditaan löysempiä ja nopeampia kaavoja, löysempää maapolitiikkaa, alennetaan pätevyysvaatimuksia, koulutetaan enemmän mutta ei yliopistoissa, nakeretaan kuntien kaavamonopolia.

Jokin on muuttunut, vai onko? Koko 1900-luvun asuntopolitiikan tavoitteena oli milloin missäkin paineessa ratkoa asumisen laadun parantamista tai laadun ja määrän synteisiä. Onko laadun kyllästymispiste siis saavutettu, vai onko menty jo pahasti yli?

Helsingin seudulle tulisi rakentaa lähivuosina 12 000–13 000 uutta asuntoa joka vuosi. Tavoitteet ovat kovat. Miten selvitä haasteesta kunnialla? Miten saada aikaan tusinan tuhatta asumisen onnistumista per vuosi?

Mikä on arkkitehtien vastaus kustannettavissa olevan asumisen, määrän ja laadun tasapainoon satavuotiaassa Suomessa? Kysytäänkö meiltä? Vastaammeko, vaikei kysyttäisi?

Leena Rossi
varapuheenjohtaja

P.S. Lisää asiaa asumisen hinnasta lehden sivuilla 14–15.

ERISTÄ JA VOITA VETO!

Lisäeristys on yksinkertainen tapa parantaa energiatehokkuutta ja asumisviihtyvyyttä

Vedoton ja oikean lämpöinen sisäilma luovat perustan asumismukavuudelle. Ne vaikuttavat myös energiatehokkuuteen ja jopa terveelliseen sisäilmaan.

Eristäminen on aina kannattavaa, koska se maksaa itsensä nopeasti takaisin pienentyneinä energialaskuina. Lisäeristäminen kannattaa tehdä osana korjausrakentamista.

Lue lisää ISOVERin ratkaisuista ja työohjeista:
www.isover.fi/ratkaisut

Tiesitkö, että

- ISOVER on Suomen suurin kierrätyslasiin käyttäjä.
- ISOVERin eristeet läpäisevät hyvin vesihöyryä eivätkä sido itseensä kosteutta.
- Mineraalivillalla on erinomaiset ääneneristysominaisuudet.
- Ulkopuolinen lisäeristys on turvallisin tapa eristää vanha ulkoseinä rakenne.

Lyö vetoa:

Jos sinulla on remontin tarpeessa oleva talo, tule lyömään vetoa ja voita ISOVER-eristeet ja remonttirahaa.
www.isover.fi/veto

ISOVER
SAINT-GOBAIN

Ilmestyy: vko 35 12 numeroa vuodessa
66. vuosikerta ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti

Julkaisija:

Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry. SAFA
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448 | fax 09 5844 4222
au@safa.fi | <http://au.safa.fi>

Päätoimittaja:

Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 09 5844 4224

Toimitussihteeri:

Päivi Virtanen
(Anne Haatainen poissa 1.4.– syyskuu 2014)
au@safa.fi puh. 050 570 4180
Avustaja: Riina Behl
Taitto: Marjo Vänskä-Nissilä

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset

TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jasenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:

Media Bookers, puh. 09 8869 0002,
puh. 050 60 330 | fax 09 8869 0009
jarmo.valtonen@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat: <http://au.safa.fi>

Paino: Vammalan Kirjapaino Oy

Ilmestymisajat:

Nro	Aineisto	Ilmestyy
9 2014	8.9.	24.9.
10 2014	6.10.	22.10.

Kansikuva:

Kastellin monitoimitalo, Arkkitehtitoimisto
Lahdelma & Mahlamäki Oy, 2014
Kuva: Pekka Agarth

6

3 PÄÄKIRJOITUS Tusinan tuhatta onnistumista Leena Rossi

6 HAASTATTELU Arkkitehtuurin puhelinnumero
Jonas Malmberg

10 MAAILMALLA
10 **Kaupunkisuunnittelun kestävyyttä testaamassa Kiinassa**
Tuomo Sirkä
12 **Viron kartanoita ja puutarhoja** Tiltu Nurminen

14 TAPAHTUMAT Puhetta asumisen hinnasta Hanna Elo

18 KOLUMNII Plagioin vai inspiroidun? Kimmo Liimatainen

20 KILPAILUT
20 **Tampereen Musiikkiakatemiatalo laajenee** Ilmari Lahdelma
ja Tuomas Silvennoinen
24 **Uusi ilme historialliselle sairaalakorttelille** Marja Heikkilä-
Kauppinen ja Samuli Sallinen
26 **Komeaa arkkitehtuuria Atriumkortteliin** Risto Huttunen
28 **Iltauulien viesti toi voiton** Aaro Artto

32 ATL Uusittu hankintadirektiivi herättää toiveita
Kalle Kärkkäinen

34 PALKINNOT Komitu-työryhmän nuorisokeskukselle
kansainvälistä menestystä

36 TAIDE Taide kutsuu Arabianrannassa Tatu Ahlroos

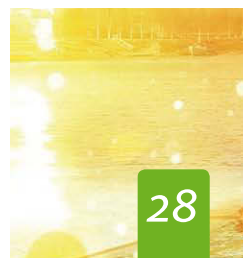
38 KESTÄVÄ KEHITYS Ilmastomuutos ja sen hillitseminen
Pekka Hänninen

42 TUTKIMUS Townhouse-asuminen kiinnostaa Hannu Huttunen

44 MUISTOKIRJOITUS Erkki "Hela" Helamaa 1924–2014

34

28

Arkkitehtuurin oma tiedotuskeskus perustettiin viime vuonna. Kiipesin Pohjoiselle Makasiinikadulle jugendtalon kolmannen kerroksen toimistoksi muuttuneeseen huoneistoon kysymään toiminnanjohtaja **Tiina Valpolalta**, mistä tässä uudessa tiedotuskeskuksessa oikein on kysymys.

”

KESKUKSEN MYÖTÄ ARKKITEHTUURI
TUNNISTETAAN MERKITTÄVÄKSI OSAKSI
SUOMALAISTA KULTTUURIA JA SEN
TULEVAISUUTTA.

Arkkitehtuurin puhelinnumero

Tiina Valpola, mitä hieman jäyhältä ja juhlavaltakin kuulostavan Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen taustalla on?

– Taiteen tiedotuskeskusten toiminnan rahoitus on opetus- ja kulttuuriministeriön keino tukea kulttuurialoja ja niiden kansainvälistymistä. Musiikin, kirjallisuuden, elokuvan ja tanssin aloilla on ollut tiedotuskeskuksensa jo 1960- ja 1970-luvuilta lähtien. Visuaalisen alan ja teatterin tiedotuskeskukset perustettiin 1990-luvun alussa. Sirkus sai oman keskuksensa vuonna 2006 ja arkkitehtuuri vuonna 2013 – viimeisenä kaikista.

Pääsy tämän rahoituksen piiriin on mielestäni alamme merkittävin hallinnollinen edistysaskel sitten valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittisen ohjelman, joka valmistui jo vuonna 1998. Keskukseen myötä arkkitehtuuri tunnistetaan merkittäväksi osaksi suomalaista kulttuuria ja sen tulevaisuutta.

Tiedotuskeskukset edistävät alojensa sisäistä yhteistyötä ja ulkoista näkyvyyttä. Me olemme siis puhtaasti arkkitehtuurin asialla.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus yhdistää alan keskeiset toimijat: Arkkitehtuurimuseon, Alvar Aalto -säätiön, Suomen Arkkitehtiliiton, Arkkitehtitoimistojen Liiton ja Rakennustietosäätiön. Kaikki viisi ovat sen perustajajäseniä, ja niiden johtohenkilöt toimivat keskuksen hallituksessa. Sitten hallitus on täydennetty arkkitehtuurikoulujen edustajalla.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus syntyi usean vuosikymmenen aktiivisuuden tuloksena. Sen taustalla on monia aikaisempia saavutuksia ja yhteistyöhankkeita. Tällainen on ollut esimerkiksi arkkitehtuuripoliittikan pitkäjänteinen edistämistyö, jota tehtiin valtion rakennustaidetoimikunnan tuella 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Myös alan aktiivinen panos arkkitehtuurikasvatuksen kehittämisessä ja paikallisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien laatimisessa osoitti, että arkkitehdit haluavat olla mukana rakentamassa kulttuurisesti ja materiaalisesti kestävää Suomea.

Millaiset asiat kuuluvat keskukselle?

– Tärkein ajatus arkkitehtuurikeskuksen toiminnassa on saada aikaan yhdessä enemmän. Pyrkimyksenä on yhdistää alan voimat luontevalla työnjaolla ja tapauskohtaisesti pohditulla yhteistyöllä. Tätä voisi verrata kaleidoskooppiin: pienellä ravistelulla aikaisemmat toiminta- tai yhteistyömallit järjestäytyvät notkeasti eri kuvioiksi kulloisenkin tarpeen mukaan. Voi leikisästi kuvaila, että arkkitehtuurilla on nyt oma puhelinnumeronsa – alaamme voi lähestyä yhdessä osoitteessa, ja me viemme asiaa eteenpäin kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

Lisäksi tiedotuskeskus tuo kipeästi tarvittavia uusia voimavaroja alan näkyvyyteen ja tiedonvälitykseen. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat vuoden alussa avautuneet kaksi verkkojulk-

kaisuumme, joista englanninkielinen on jo vuonna 1999 alan yhteistyöllä alkunsa saaneen finnisharchitecture.fi-sivuston täysin uudistettu seuraaja. Archinfo.fi puolestaan on suomenkielinen tiedotuskanavamme. Verkkoviestinnästämme vastaava toimittaja on **Anni Vartola**.

Toimintamme painopisteitä on kehitetty jäsenjärjestöjemme kanssa siten, että otamme vastuullemme – voimiemme rajoissa – alan heikosti hoidettuja alueita tai alueita, joissa on paljon päällekkäisyyttä. Saatamme myös tiedotuskeskuksena saada helpommin rahoitusta kuin alan muut toimijat, kuten henkilöjärjestöt tai museot. Myös yhteiskuntasuhteiden hoidossa on tilanteita, joihin tiedotuskeskuksilla on luonteva pääsy yleishyödyllisinä, kolmannen sektorin toimijoina.

Teemme yhteistyötä myös muiden kulttuurialojen kanssa. Eräs tällainen hanke liittyy prosenttitaiteen edistämiseen rakentamisessa. Olemme siinä mukana opetus- ja kulttuuriministeriön aloitteesta. Hankkeessa etsitään keinoja prosenttiperiaatteen juurruttamiseksi osaksi suomalaista rakentamiskulttuuria ja päätöksentekoa. Meidän lisäksi mukana ovat Suomen Taiteilijaseura, Teollisuustaiteen Liitto Ornamo, Ympäristötaiteen säätiö ja Taiteen edistämiskeskus. Osallistuimme aktiivisesti myös keväällä valmistuneen Taide rakentamisessa -RT-kortin laatimiseen.

Arkkitehtuurikeskuksen toimintaan kuuluu keskeisenä osana tapahtumien tuottaminen. Kuinka se on onnistunut?

– Tapahtumia, kuten muitakin hankkeita, toteutetaan joko omana toimintana tai yhteistyönä muiden kanssa. SAFAn, Arkkitehtuurimuseon ja Aalto-säätiön kanssa olemme jo kahtena vuonna järjestäneet arkkitehtuurin päivän tapahtuman **Alvar Aallon** syntymäpäivänä 3.2. Viime vuoden seminaari *Museo – maamerkki / kohtaamispaikka?* toi Musiikkitaloon yli kaksisataa kuulijaa.

Arkkitehtuuripoliittisen toiminnan saralla keskuksen tuottama *Rakennettu ympäristö kehitysvoimaksi*-seminaari oli sekä Uudenmaan liiton koulutushanke että Kirkkonummen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman aloitustapahtuma. Keskuksen yhteistyökumppaneita hankkeessa olivat Kirkkonummen kunta, ympäristöministeriö ja Uudenmaan ELY-keskus.

Joulukuussa jouduimme yleisöryntäyksen vuoksi siirtämään tuottamamme Gehl Architects -toimiston **Ewa Westermärkin** luennon Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston Laiturilta Valkoiseen saliin. Luento keräsi liki 250 kuulijaa ja herätti kaivattua arkkitehtuurikeskustelua muun muassa sosiaalisessa mediassa. Järjestämäämme vierailuun kuului myös Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston sisäinen työpaja.

Ensimmäisenä toimintavuotenumme 2013 olimme kumppaneina mukana kaikkiaan yhdeksässä yleisölle suunnatussa

- > **archinfo.fi** on arkkitehtuurin suomenkielinen verkkosivusto, jolta löytyy muun muassa tapahtumauutisia sekä tietoa ja reportaaseja ajankohtaisista aiheista.
- > **finnisharchitecture.fi** on suomalaisen arkkitehturosaamisen englanninkielinen tiedotuskanava, jolla markkinoidaan suomalaista arkkitehturosaamista ja uutisoidaan arkkitehtuuritapahtumista kansainväliselle yleisölle.
- > Keskuksen tavoittaa myös Facebookista (**Archinfo, Archinfo Finland**), Twitteristä (**ArchinfoFinland**), Google+:sta (**Archinfo Finland**) ja LinkedInistä (**Architecture Information Centre Finland**).
- > Uutis- ja tapahtumavinkkejä voi ilmoittaa osoitteeseen editor@archinfo.fi.

näyttelyssä tai tapahtumassa sekä seitsemässä asiantuntijahankkeessa. Kuluvana vuonna määrät toteutuvat vähintään samansuuruisina. Peruseriaatteena on, että voimme olla mukana oman päivittäisen toimintamme ohella sellaisissa yhteistyöhankkeissa, jotka sopivat toimintaprofiiliimme ja joissa osallistumisellamme on aitoa merkitystä kokonaisuudelle. Muiden toimintaa emme voi rahoittaa.

Mitkä ovat ensimmäisten toimintavuosienne keskeisiä kansainvälisiä hankkeita?

– Eräs meneillään oleva kiinnostava hanke, jossa olemme mukana, liittyy Frankfurtin kirjamesuihin. Maailman tärkeimmän kirja-alan tapahtuman ohjesohjelmassa nähdään perinteisesti myös kulloisenkin teemamaan arkkitehtuuria. Deutsches Architekturmuseum on kutsunut Suomesta kumppaneikseen Arkkitehtuurimuseon ja Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen. Järjestettävä näyttely *Suomi Seven – Emerging Architects from Finland* esittelee edustavan valikoiman nuoren nousevan polven suomalaisia arkkitehteja.

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus oli tänä vuonna ensi kerran yhteistyökumppanina alan yhteistyönä perinteisesti toteutetun kaksivuotiskatsauksen tuottamisessa. Erityisesti osallistuimme Arkkitehtuurimuseossa parhaillaan esillä olevan katsauksen tiedottamiseen ja tapahtumajärjestelyihin. Jatkossa katsaukset julkaistaan osana finnisharchitecture.fi-sivustoa.

Vastaavasti tiedotuskeskus oli Arkkitehtuurimuseon yhteistyökumppanina myös Venetsian arkkitehtuuriennäal

ja sitä edeltäneen Shenzhenin biennaalin Suomen osuuden tuottamisessa. Jälkimmäinen on Aasian suurin urbanismin ja arkkitehtuurin alan tapahtuma, Bi-City Biennale of Urbanism / Architecture (UABB), joka järjestettiin viidettä kertaa Kiinan Shenzhenissä. Tapahtumista saa lisätietoa verkkojulkaisuis- tamme.

Arkkitehtuurikasvatus on yksi painopisteistänne, johon toisen täysipäiväisen työntekijänne arkkitehti Jaana Räsänen työt pitkälti liittyvät. Mitä tähän kuuluu?

– Lukuisat alan toimijat ovat osallistuneet arkkitehtuurikasvatuksen kehittämiseen. Siihen liittyneitä tärkeitä yhteyksiä ja opetusmateriaaleja luotiin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman rinnalla jo viime vuosituhaten lopulla. Tiedotuskeskuksessa keskitymme nyt tiedon kokoamiseen, tuottamiseen ja jakamiseen. Perimme esimerkiksi SAFAlta www.arkkitehtuurikasvatus.fi-verkkosivuston, joka on nyt uudistettuna osa suomenkielisiä verkkosivujamme. Myös *Arkkitehtuurin ABC* -kirjasarjan julkaisu-oikeudet ovat siirtyneet haltuumme, ja ykkösoosan uusintapainos on parhaillaan jaossa.

Erityisesti peruskoulujen ja lukiodien käyttöön tuotetaan myös uutta aineistoa, jonka sovittaminen toisaalta opetus-suunnitelmiin ja toisaalta koulujen käytäntöihin on tärkeää. Esimerkki tällaisesta aineistosta on Arkkitehtuurimuseon ja Alvar Aalto -museon kanssa yhteistyönä tuotettava oppimisympäristö www.archi-e.fi. Se avaa monipuolisia näkökulmia suomalaisen arkkitehtuurin historiaan ja nykypäivään, merkittävimpiin rakennuksiin ja rakentamisen arkeen, pieniin yksityiskohtiin ja laajoihin kokonaisuuksiin, suurimpiin nimiin ja vähemmän tunnettuihin tekijöihin.

Edistämme arkkitehtuurikasvatusta koskevan tiedon saatavuutta myös koulutuksin, seminaarein, uutiskirjein ja vuosittaisin verkostotapaamisin. Hyvä esimerkki tästä on Kirkkonummen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman laatimiseen

kuulunut, koulujen kanssa yhteistyössä toteutettu arkkitehtuurikasvatushanke, johon osallistui yli 300 koululaista.

Millaiseksi kuvittelet Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen toiminnan viiden vuoden kuluttua?

– Toivon, että keskus säilyy ketteränä ja muuntautumiskykyisenä toimijana, jonka tarjoamissa puitteissa ala voisi tarvittaessa tarttua rohkeasti suuriinkin haasteisiin. En myöskään haluaisi suunnata voimia rakenteiden pönkittämiseen – mieluummin vaikuttaisin keveiden, tilapäisten tai kokeilevien hankkeiden välityksellä, toimintamallina vaikkapa New Yorkin Broadwayn ihailtu muutos yhteiseksi kaupunkitilaksi.

Toivon myös, että keskus onnistuisi lisäämään alan yhteistä energiaa ja tekemään arkkitehtuurin mahdollisuuksia näkyviksi monin uusin tavoin. Tätä tukisi merkittävästi toiminta yhteisessä osoitteessa näkyvällä paikalla Helsingin kantakaupungissa!

Jonas Malmberg

Kirjoittaja työskentelee arkkitehtina ja taidehistorioitsijana Alvar Aalto -säätien rakennusperintöyksikössä.

- > Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta-avustuksen piiriin kuuluu kahdeksan tiedotuskeskusta: **FILI – Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskus, Music Finland, Sirkuksen tiedotuskeskus, Suomen elokuvasäätiö, Tanssin Tiedotuskeskus, Teatterin tiedotuskeskus, Visuaalisen taiteen keskus Frame** sekä uusimpana **Arkkitehtuurin tiedotuskeskus, joka aloitti toimintansa vuoden 2013 alussa.**
- > Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen taustalla on vuonna 2012 perustettu, voittoa tavoittelematon Arkkitehtuurikeskus ry, jonka nykyinen hallituksen puheenjohtaja on arkkitehti *Asko Takala*. Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksella on perustehtävänsä ohella kaksi keskeistä toimintasektoria: arkkitehtuuripoliittikka ja arkkitehtuurikasvatus.

Kaupunkisuunnittelun kestävyyttä testaamassa Kiinassa

KUVA: TUOMO SIRKIA

Ekologinen, älykäs kaupunki on nopean urbanisoitumisen aiheuttamien ongelmien kanssa painiskelevien hallitusten asialistoilla. Kiinassa kaupunkisuunnittelun kestävyys on 2000-luvulla noussut monivuotissuunnitelmien keskeiseksi tavoitteeksi. Edistymistä tarkasteltiin huhtikuussa kansainvälisessä teknologiakongressissa yli 2 000 asiantuntijan voimin. Kriittisimmät kyselivät kokonaisvaltaisten, suunnittelun arjessa sovellettavien käytäntöjen perään.

Näkymä Guiyangin kongressikeskuksen (Guiyang International Eco-Conference Center) viherseinältä uuteen keskustaan.

Pekingissä on vuodesta 2011 lähtien järjestetty kansainvälinen teknologiakongressi, China Beijing International Technology Transfer Convention, ITTC. Kongressin pääteemoja on alusta pitäen ollut rakennetun ympäristön kestävyden ohjaaminen, jota on käsitelty laajasti koti- ja ulkomaisin esimerkein. Tavoitteena on asiantuntijavaihto ja Kiinan teknologiatoimijoiden esitteleminen hengästyttävän laajassa paneelinäyttelyssä.

Tämänvuotiseen kongressiin osallistui pääsiäisen alusviikolla Pekingissä noin 1 700 asiantuntijaa ja toisessa kongressikaupungissa Guiyangissa noin 300 asiantuntijaa. Viiden miljoonan asukkaan Guiyang on Kiinan eteläisen Guizhoun maakunnan pääkaupunki.

Kutsuttuna asiantuntijana esittelin kolmiulotteisen mallin ja kestävyiden arviointien hyödyntämistä Rovaniemen keskustan osayleiskaavan valmisteluissa. Mahdollisimman tarkasti tehty suunnittelutyö perustui virtuaalimalliin, mikä osaltaan tuki myös vaihtoehto- ja luonnosvaiheissa tehtyjä kestävyiden arviointeja. Lopullisen, vuonna 2012 hyväksytyn osayleiskaavan kestävyiden arvosana BREEAM Communities -menetelmällä arvioituna nousi luokkaan ”erittäin hyvä”. Osayleiskaavan yhteydessä kaupunki sai käyttöönsä koko keskusta-alueen mallin, jonka avulla voidaan arvioida tulevia asemakaavoja ja rakennushankkeita.

ITTC:ssä alustukseni oli sijoitettu älykästä tulevaisuuden kaupunkia ja teknisiä innovaatioita käsitteleviin seminaareihin.

INSPIROIDU. IDEOI. LUO.

hin. Kuvaukset modernista pohjoisesta kaupunkisuunnittelusta herättivät kommentteja elävän, kestävän ja vetovoimaisen kaupungin perusteista sekä älykkään kaupungin (*smart city*) olemuksesta, niin pienten kuin suurten kaupunkien näkökulmasta.

Kokonaisvaltainen ote onnistumisen edellytys

Seminaarien yhteenvedoissa päädyttiin hämmästyttävän samankaltaisiin lopputuloksiin kuin **Leena Rossi** ja **Elina Kalliala** kirjoituksissaan (*au* 5/2014) amerikkalaisen kaupunkisuunnittelun painotuksista sekä laskuri- ja sertifiointimenetelmien kirjosta meillä ja muualla. Suunnittelijan pätevyys ja kriittinen, kokonaisvaltainen ote ovat edelleen onnistuneen lopputuloksen takeina. Kestävyyden arviointimenetelmistä laatuun perustuvat vaikuttaisivat pääsevän lähemmäs tavoiteltua ohjausvaikutusta kuin määrään perustuvat.

Osoptimointia tietoisesti välttänyt Rovaniemen-esimerkkinä sijoittui kokonaisvaltaisessa näkökulmassaan kongressin esityksistä vähemmistöön, mikä ehkä teki siitä yleisön kannalta kiinnostavan. Pääsin hiukan provosoivasti kysymään, milloin meillä on riittävästi tietoa, jotta kestävyysliittävät monenlaiset laskelmat ovat uskottavia ja kattavia sekä seurattavissa vielä alueiden käyttövaiheessakin, vaikkapa yhden sukupolven päästä. Vastausta en saanut, mikä ei yllättänyt.

Kaupunkien suunnitteluprosessi tuntuu olevan muutosvaiheessa, joka on vasta alkamassa. Pekingissä kysyttiin muun muassa sitä, miten älykkäät teknologiat tehostavat teollista kehitystä, millaisia simulaatiosovelluksia tarvitaan ja voidaan-ko kaupungin älykkyyttä standardisoida. Guiyangissa vastavasti pohdittiin esimerkiksi älykkään liikumisen ja energiankäytön kehittämistä, tiedon prosessointia pilvipalveluissa, resurssitehokkuutta sekä teknologioiden ohessa parissa alustuksessa kiinnostavasti myös elämäntapamuutosten trendejä ja niiden vaikutuksia.

Tuomo Sirkkiä

Kirjoittaja on arkkitehti ja tekniikan lisensiaatti, joka työskentelee Sito Oy:n kaupunkisuunnittelussa.

Lisätietoja kongressista löytyy verkkosivuilta www.chinaworth.net sekä Rovaniemen suunnittelusta kaupungin sivuilta www.rovaniemi.fi.

www.cembrit.fi

Cembrit

JULKISIVULEVYTT | RAKENNUSLEVYTT | SISUSTUSLEVYTT

Cembrit on maailman suurimpia kuitusementtilevien valmistajia. Ota yhteyttä Cembrit-myyntiin p.019 287 61 tai sales@cembrit.fi.

Haikarat liitelevät virolaisella maaseudulla peltojen yllä, uneliaan tunnelman keskellä, ja siellä täällä metsän keskeltä eteen nousee mitä komeimpia kartanoita ja puutarhoja. Koivut, hevoskastanjat ja saarnet reunustavat pihateitä ja puistoja. Viron 1 200 kartanosta muutamia on kunnostettu ja entisöity museoiksi ja hotelleiksi. Myös puutarhojen ylläpitoon on panostettu näyttävästi.

Sagadin kartanomuseon romantiikkaa

Tallinnasta itään päin lähdetessä on melko pian vastassa Sagadin kartanomuseo. Kartanon historia ulottuu yli 500 vuoden taakse. Päärakennus on 1750-luvulta.

Vaaleanpunainen kartano valkoisine talli- ja majoitusrakennuksineen muodostaa kauniin pihapiirin. Kartanon takajulkisivun kuistilta avautuu näkymä loistokkaaseen puutarhaan

Viron kartanoita ja puutarhoja

lammen rannalla. Pihapiirin toiselta sivulta löytyy omenapuutarha kukkapenkkeineen ja trooppisine kasvihuoneineen.

Sagad kuuluu Viron kuuluisimpiin ja huolellisimmin kunnostettuihin kartanoihin ja on valtakunnallisesti merkittävä rakennustaiteellinen muistomerkki. Sisätiloissa voi ihastella 1800-luvulle tunnusomaista kalustusta ja kattomaalauksia.

Palmsen viehättävä kartanokokonaisuus

Palmsen kartano kuului keskiajalla Tallinnan Pyhän Mikaelin nunnaluostarille. 1600-luvulla se siirtyi balttilais-saksalaiselle Pahlen suvulle ja oli tämän omistuksessa siihen saakka, kunnes Viro itsenäistyi. Nykyään kartanon omistaa Viron museosäätiö.

Kiinteistön kunnostustyöt aloitettiin 1970-luvulla. Kartanorakennuksen sisällä

voi tutustua 1700–1800-lukujen sisustukseen ja kalusteisiin. Suurehkosta kasvihuoneesta löytyy eksoottisia kasveja, ja puutarhaa koristavat kauniit huvimajat ja vehreän kasvuston ympäröimä lampi.

700 vuoden ajan luostari- ja aatelisperinteeseen on kuulunut viinin valmistus. Edelleen kartanon kellarissa tarjoillaan ja myydään kartanon omia viinejä. Päärakennuksen viereisessä tavernassa matkailijoille tarjoillaan maukkaita perinneruokia.

Jykevä Narvanlinna Narvajoen rannalla

Narvanlinna eli Hermannin linnoitukseen saapuessa törmää melkeinpä väkisin Venäjän rajatulliin. Linnan Viron-puoleinen osa sijaitsee Narvajoen länsipuolella ja Venäjän-puoleinen osa joen itäpuolella. Kyseessä on Viron monipuolisin ja parhaiten säilynyt puolustusrakennelma, josta on esteetön näköala Ve-

Tartto

Palmsen kartano

Põltsamaan linna

Kadriorgin palatsi

näjän puolelle.

Linna on rakennettu alun perin Tanskan kuninkaan sijaishallitsijan asuinpaikaksi 1200-luvulla, samoihin aikoihin kuin esimerkiksi Turun linna. 150 vuotta myöhemmin linna siirtyi saksalaisritarien omistukseen.

Keskiaikaisessa goottilaistyyliisessä linnassa on sekä museonäyttely että moderneja valokuva- ja käsityönäyttelyitä. 51 metriä korkeaan torniin pääsee kiipeämään muurin ulkoseinää myötäileviä kiemurtelevia portaita pitkin.

Põltsamaa, ruusujen ja viinien kaupunki

Põltsamaa sijaitsee Tarton ja Tallinnan välissä. Põltsamaan kivinen linna on rakennettu joen rannalle 1200-luvulla. 1500-luvun puolivälissä linnassa asui Liivinmaan kuningas **Magnus**. Linna ja neljä metriä paksuin kiviseinän varustettu, tykkitorniin rakennettu kirkko paloivat sodassa vuonna 1941. Kirkon peruskorjaus valmistui 1950-luvulla.

Korkeat kivimuurit kiertävät linnanpihaa ja muodostavat suojaosan alueen erityyppisille yleisötapahtumille. Linnan alueella järjestetään ulkoilmakonsertteja, ja linnaa reunustavissa puodeissa myydään edullisesti käsityötaiden näytteitä ja lähiseudun viinejä.

Kaupunki on tunnettu ruusuistaan, jotka kukkivat parhaimmillaan kesäkuun puolivälistä heinäkuun loppuun. Ruusupuutarhasta voi ostaa taimia kotiinviemisiksi.

Sivistyksen ja puutarhojen kehto Tartto

Tarttoon saapuessa vaikuttaa yliopistokaupungin kauneu-

desta ja sympaattisesta tunnelmasta. Emajoen rannalle rakennettu kaupunki huokuu sivistystä sekä vanhan ja modernin rakentamisen tasapainoa.

Tartto on Viron toiseksi suurin ja koko Baltian vanhin kaupunki. 1600-luvulla perustettu yliopisto kuuluu Pohjois-Euroopan vanhimpiin opinahjoihin.

Kaupungista löytyy myös yksi Euroopan vanhimmista puutarhoista. Kasvitieteellinen puutarha perustettiin vuonna 1803, ja alueella on nähtävillä noin 6 500 kasvilajia ruusuista pioneihin ja saniaisista lemmikkeihin.

Vanhan kaupunginosan keskustassa Raatihuoneen torilla voi nauttia ulkoilmaravintoloiden annista. Kaupungin nuorisokokoontuu lämpiminä kesäiltoina Toomen kukkulalle nauttimaan näköalasta ja seurasta. Mikäli jaksaa kiivetä kukkulan huipulle, voi ihastella vanhan Tuomiokirkon jylhiä raunioita.

Virkistävä Kadriorgin palatsi

Kadriorgin palatsin puistossa Tallinnassa kukkivat hevoskastanjat ja runsaat kukkaistutukset. Ehkä tunnetuin palatsia ympäröivistä puistolammikoista on Joutsenlampi, jossa mustat joutsenet lipuvat katselijoiden ihastukseksi.

Tämä Viron näyttävän kaupunkipuisto rakennettiin 1700-luvun alkupuolella tsaari **Pietari Suuren** kesälinnaksi. Hän nimesi alueen vaimonsa **Katariinan** mukaan. Nykyään palatsi toimii Viron valtion taidemuseon alaisuudessa ja esittelee ulkomais-ta taidetta 1500–1900-luvuilta.

Tiltu Nurminen

Narvanlinna

Puhetta asumisen hinnasta

Asumisen hintaa pidetään suhteettoman korkeana, ja sen muodostuminen onkin päivänpolttava puheenaihe. Rakennusteollisuuden tutkimuksen (VTT 2014) mukaan uuden asunnon hinnasta yli 40 prosenttia on veroja. Oman osansa haluavat niin kunta ja rakennuttajat kuin energia- ja huoltoyhtiötkin.

Pientaloasumisen hinnasta keskusteltiin heinäkuussa Porin SuomiAreenalla. Päällimmäisiksi vaikutelmiksi jäivät konsensus ongelman monitahoisuudesta ja utopistinen toive asumisen demokraattisuudesta.

Kaksi kysymystä kietoutui keskustelussa yhteen: Miksi asumista verotetaan yhä enemmän, vaikka veroaste on maassamme jo nykyisellään Euroopan korkein? Entä miten kustannusten kasvu voidaan taittaa? Selkeää vastausta kysymyksiin ei saatu, vaan puhe rönsyili melko yleispiirteisenä.

Ajatuksia hinnan taltuttamisesta

Kulttuuri- ja asuntoministeri **Pia Viitasen** mukaan asumisen hinta alenee, kunhan tarjonta saadaan vastaamaan kysyntää. Hän kertoi myös korkotukijärjestelmästä, korjausrakentamiseen käytetyistä 40 miljoonasta eurosta sekä omistusoikeusasuntojen määrän lisäämiseksi tehdystä työstä. Hän kaipasi kohtuuhintaisia tontteja ja oikeanlaisia rakennuttajia. Keskustan **Antti Kaikkonen** puolestaan ehdotti lääkkeeksi kotitalousvähennyksen kehittämistä.

Pientaloteollisuus PTT ry:n puheenjohtaja **Saku Sipola** muistutti siitä tosiseikasta, että omakotiasuminen on tällä hetkellä Suomessa kaikkein edullisin asumismuoto keskimääräiseltä neliöhinnaltaan. Omakotiasuja voi myös varsin tehokkaasti vaikuttaa valinnoillaan asumiskuluihinsa.

Sipola lisäsi, että tonttien hinnat ovat kasvaneet huimasti, mikä heijastuu suoraan asunnon ja asumisen kokonaishintaan. Kuntien ja kaupunkien olisi kohtuuhintaisia tontteja saatukseen toimittava varsin kaukonäköisesti: niiden olisi ostettava raakamaata silloin, kun sitä on tarjolla, kaavoitettava sitä hitaasti mutta varmasti ja vapautettava se sitten oikean hetken tullen rakennettavaksi – sopivaan hintaan.

Perussuomalaisen **Kaj Turunen** paheksui tapaa ajaa ihmisiä säästöihin kepillä. Sen sijaan olisi käytettävä mehevää porkkanaa. Eikö ole tarpeeksi houkuttavaa saada omaan pus-

KUVA: SUOMIAREENA

Porin kaupungintalon pihalla asumisen hinnasta keskustelivat puheenjohtaja **Saku Sipola** (vas.) Pientaloteollisuus PTT ry:stä, kansanedustajat **Kaj Turunen**, **Antti Kaikkonen** ja **Arto Satonen** sekä kulttuuri- ja asuntoministeri **Pia Viitanen**. Paneelin juonsi MTV:n uutisista tuttu toimittaja **Lauri Karhuvaara**.

siin tuntuja kustannussäästöjä? Esteenä paremmille, hintaa alentaville ratkaisuille onkin todennäköisesti tiedon puute. Asiantuntijoiden hallussa oleva uusin tieto on saatava sitä käytännössä tarvitseville nopeasti.

Sipola halusi tarttua hintakysymykseen kuin yrityksen talousongelmaan: tavoitteellisesti ja sivulle vilkuilematta. Viitasen mukaan kehitystoimet kohdistuvat aivan väärille urille. Hän muistutti, että ihmisistä noin 70 prosenttia haluaisi mieluiten asua pientalossa, mutta silti eniten keskustelua käydään kerrostalojen rakentamisesta kasvukeskuksiin. Ihmisen on kuitenkin oltava siellä, mistä hän saa leipänsä, ja elämisen perustarve, asuminen, on turvattava siellä, missä ihminen on.

Huikeat lämmityskustannukset ongelmana

Keskustelua käytiin myös lämmityskustannusten osuudesta asumisen hinnassa: lämmityksen osuus kustannuksista on jopa 60 prosenttia. Aihe vei paneelin pohtimaan uudisrakennusten ylivoimaisuutta vanhoihin taloihin nähden, energia- ja asuntopolitiikan yhteyksiä ja toisaalta nykytekniikan mahdollisuuksia, vasta tulevaisuudessa paljastuvia sudenkuoppia.

Uudisrakentamisen ongelmana ei varmastikaan enää ole sähkönkulutuksen suuri määrä. Sähköyhtiöt joka tapauksessa

varmistavat itselleen samat reaalitytulot kuin aiemminkin, joten on selvää, että lasku on maksettava. Se vain tarjoillaan asujille eri muodossa kuin ennen.

Kun paneelilta kysyttiin visiota tilanteesta 10 vuoden kuluksi, saatiin muutama konkreettinen tavoite. Turunen purkasi sääntelyä ja oikeudenmukaistaisi lukuisia juoksevia pikkukuluja. Sipola soisi ennen kaikkea tonttitarjonnan kasvavan entisestään. Konkreettisin visio saatiin Kaikkoselta: hän panostaisi sähkön omatoimituotannon kehittämiseen. Myös asenneilmapiirin on muututtava niin, että jokainen tuntee voivansa vaikuttaa toimillaan asumisen hintaan – ja myös haluaa tehdä niin. Samalla on ensiarvoisen tärkeää, että asuntopoliittikka seuraa mukana. Se ei saa olla este vaan mahdollisuuksien antaja.

Kuinka paljon rakennetaan?

Poliitikot tuntuivat olevan varsin keinottomia asumisen jatkuvasti ylöspäin hilautuvan hinnan edessä. Toisaalta tilaisuus toimi yllykkeenä omaan pohdintaan. Aurinkoisella sisäpihalta vietetyn puolitoistatuntisen varsinainen anti tiivistyi niihin muutamaan lauseeseen, jotka vaihdoin keskustelun päätteeksi paikalle sattuneen kollegani kanssa. Hänen mukaansa kukaan ei halua tehdä poliittista itsemurhaa kattamalla verokarhun pitopöydäksi esimerkiksi asuineliöihin suhteutettua veroastetta tai rakentamattomina makaavia tontteja.

Mistä alkusysäyksen sitten tulisi lähteä? Miten on mahdollista, että maassa, jossa normien viidakko jatkuvasti laajenee, yksilö onkin yhä enemmän itse vastuussa siitä luvusta, joka hintalappuun tulostuu? Tietoa ja taitoa meillä on. Kysymys on siitä, miten ne saadaan ihmisten käyttöön juuri siinä tilanteessa, jossa ovat käsillä elämän kauaskantoiset päätökset, esimerkiksi nuoren perheen asumismuodosta.

Asumisen hinnasta puhuttaessa kysytään yleensä, miten rakennetaan. Se on hyvä kysymys, mutta lisäksi tulisi kysyä, kuinka paljon rakennetaan eli kuinka paljon tilaa tarvitsenkaan. Jokainen rakennettu kuutio maksaa omistajalleen rakennushintansa moninkertaisesti.

Energian ja myös asumiskustannusten säästöihin pyritäessä avainasemassa ovat tilankäytön tehokkuus ja muunneltavuus. Siinä on haastetta ainakin meille arkkitehteille.

Hanna Elo

Euroopan kulttuuriperintö -palkinnot haussa

Euroopan unionin ja Europa Nostran yhteiset kulttuuriperintöpalkinnot ovat haettavana. **Haluaika päättyy 15.10.**

Tänä vuonna palkintoa voi hakea perinteisten haku-kohteiden lisäksi aineetonta kulttuuriperintöä koskevalle toiminnalle ja digitointihankkeille. Aineeton kulttuuriperintö voi olla käytäntöjä, esityksiä, ilmaisia, tietoja ja taitoja, jotka yhteisöt, ryhmät ja – joissakin tapauksissa – yksilöt tunnistavat osaksi kulttuuriperintöään.

Lisäksi palkintoa voi edelleen hakea kulttuuriperintökohteen konservointihankkeelle, merkittävälle tutkimushankkeelle sekä yksilön tai yhteisön kulttuuriperintötyölle omistautuneelle toiminnalle. Hakukohteena voi olla myös koulutuksellinen tai muu kulttuuriperintötietoisuutta lisäävä hanke. Kulttuuriperintökohteet voivat olla aineettoman kulttuuriperinnön ohella rakennuksia tai rakennelmia, teollista kulttuuriperintöä, maisemia, puistoja, puutarhoja, arkeologisia kohteita, taideteoksia tai kokoelmia.

Palkittujen joukosta valitaan kuusi Grand Prix -voittajaa, jotka saavat 10 000 euron suuruinen pääpalkinnon. Lisäksi yksi palkituista valitaan verkkoäänestyksellä yleisön suosikiksi.

– Palkinto-ohjelma on erinomainen tilaisuus tuoda esiin suomalaista konservointiosaamista, tutkimusta, kulttuuriperintöhankkeita ja kulttuuriperintötyölle omistautuneita henkilöitä. Olemme menestyneet kisassa vuosien mittaa hyvin, mikä osoittaa, että myös puurakennusten ja modernististen rakennusten konservointihankkeilla on hyvät mahdollisuudet tulla palkituiksi. Hankkeen ja hakemuksen laatu ratkaisevat, Europa Nostra Finlandin puheenjohtaja **Tapani Mustonen** kertoo.

Palkinnon tarkoituksena on lisätä eurooppalaisten tietoisuutta kulttuuriperinnöstään, tuoda esiin hyviä malleja kulttuuriperinnön varjelemiseksi ja tukea korkeatasoista konservointiosaamista.

*Lisätietoa palkinnoista on osoitteissa
www.europeanostra.fi ja www.europeanostra.org.*

KOTIMAA

ELO-SYYSKUU

29.8.2014 klo 12

Kuritonta monimuotoisuutta: postmodernismi suomalaisessa arkkitehtuurikeskustelussa

Aalto-yliopiston Teknillisen korkeakoulun päärakennuksen E-sali, Otniemi, Espoo.

TkL, arkkitehti Anni Vartola esittää tarkastettavaksi väitöskirjansa, joka tarkastelee postmodernismiksi kutsuttua kulttuuri-ilmiötä ja sen tulkin-
taa arkkitehtuurin alalla Suomessa.

• www.safa.fi

30.–31.8.2014 klo 8–16

Alvar Aalto Cafe: Abundance

Jyväskylä.

Ensimmäisessä Alvar Aalto Café -seminaarissa luennoivat mm. Harvardin yliopiston arkkitehtuuriteorian ja -kriitiikin professori Sanford Kwinter, australialainen liikennesuunnittelija Rachel Smith, arkkitehtuurikriitikko ja kuraattori Marco Brizzi sekä MVRDV arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelu-
toimiston jäsen Klaas Hofman. Tapahtuma on kaikille avoin.

• abundance2014.splashthat.com

4.–14.9.2014

Helsinki Design Week

Pohjoismaiden suurimmalla muotoilufestivaalilla näyttäytyvät muotoilun eri osa-alueiden lisäksi mm. muoti, arkkitehtuuri ja kaupunkikulttuuri. 10-vuotiaan tapahtuman teema on "Loikka". Ohjelmassa on eri puolilla Helsinkiä yhteensä yli 150 erilaista tapahtumaa. 11.9. Bio Rexissä vietetään arkkitehtuurin teemapäivää.

• www.helsinkidesignweek.com

10.–14.9.2014

Habitare

Helsingin Messukeskus, Helsinki.

Suomen suurimmat huonekalu-, sisustus- ja designmessut ammattilaisille ja yleisölle. Samassa tapahtumassa myös ArtHelsinki-, ValoLight- ja Antiikki-tapahtumat.

• www.habitare.fi

12.–14.9.2014

OpenHouseHelsinki

OpenHouse Helsinki järjestää kerran vuodessa opastettuja kieroksia kiinnostaviin sisätiloihin, kaupungin-
osiin, sisäpihoille sekä uusiin ja van-

hoihin arkkitehtuurikohteisiin. Kieroksia vetävät asiantuntijat ja suunnittelijat.

• www.openhousehelsinki.fi

14.–24.9.2014

Tampereen arkkitehtuuriviikko

Tapahtuma tuo kaupunkiin keskustelua ja tietoa arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun ajankohtaisista ilmiöistä ja hankkeista. Ohjelmassa on seminaareja, näyttelyitä, kieroksia ja muita arkkitehtuuriaiheisia tapahtumia. Tämän vuoden teemana ovat skaalat.

• www.tamperearchitecture.com

NÄYTTELYT

ELO-SYYSKUU

2.–27.9.2014

Helsinki: Näkymiä kaupungista

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Ranskalainen sarjakuvataiteilija Charles Berberian ja hänen puolisonsa, kirjailija Anna Rozen ovat tehneet kirjan täynnä luonnoksia ja sarjakuvia – Helsinki: Näkymiä kaupungista (2014). Arkkitehtuuri on kirjassa suuressa osassa.

• laituri.hel.fi

–6.9.2014

Eurooppa Helsingissä – aikatiloja ja nykyajassa

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Visuaalinen matka historiaan sisältää viiden kaupungin pienoismallit: Helsingin, Turun, Tampereen, Rooman ja Konstantinopolin. Lisäksi esillä on Eurooppa-malli, rakennuskulttuurin malli, aikakuutio sekä pronssi-reliefejä ja öljymaalauksia.

• laituri.hel.fi

11.9.–1.11.2014

Helsinki Dresses – Helsingin kauneimpia rakennuksia pukuina

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.

Muotoilija Anne Mustarastaan näyttely esittelee Helsingin kauneimpia rakennuksia näyttäväksi puvuksi muutettuina. Näyttely rohkaisee tutkimaan ja ihmettelemään ympäristöään ja inspiroitumaan siitä omalla tavallaan.

• laituri.hel.fi

–14.9.2014

Rajapinnat

Kuparipaja, Fiskarsin ruukki.

Fiskarsin käsityöläisten, muotoilijoiden ja taitelijoiden osuuskunnan ke-

sänäyttely esittelee, mitä tapahtuu, kun luovat itsenäiset yhteisöt kohtaavat ja pohtivat käsityön, taiteen, muotoilun ja kaupallisuuden rajapintoja. Aihetta on lähestytty mm. grafiikan, kuvanveiston, arkkitehtuurin ja tatuointitaiteen kantilta.

• www.fiskarsvillage.fi

–14.9.2014

W.W.W. Viipurin Alvar Aalto -kirjasto

Alvar Aalto -museon Galleria, Alvar Aallon katu 7, Jyväskylä.

Näyttelyssä esitellään hiljattain restauroitua Viipurin kirjastoa korjausrakentamisen ja rakennussuojelun näkökulmasta. Esillä on pienoismalleja, huonekaluja ja valokuvia.

• www.alvaraalto.fi

–21.9.2014

Ilmari Tapiovaara 100 vuotta

Designmuseo, Korkeavuorenkatu 23, Helsinki.

Vuonna 2014 tulee kuluneeksi 100 vuotta muotoilija Ilmari Tapiovaaran (1914–1999) syntymästä. Juhlavuoden kunniaksi Designmuseossa on esillä laaja näyttely Tapiovaaran tuotannosta. Näyttelyssä nähdään niin huonekaluja kuin ennen näkemättömiä luonnoksia arkistosta.

• www.designmuseum.fi

ULKOMAAT

–31.8.2014

Estonian Vernacular Architecture

Viron arkkitehtuurimuseo, Ahtri 2, Tallinna, Viro.

Näyttelyssä seurataan virolaisten maatalojen kehitystä nykypäivään.

• www.arhitektuurimuseum.ee/en

5.–7.9.2014

Nordkalottsymposium #6: The polar particular

Kirkkonniemi ja Vuoreija, Norja.

Norjan, Ruotsin ja Suomen arkkitehtiliitot järjestävät arkkitehteille ja suunnittelijoille symposiumin, joka tarjoaa esiintymisiä, keskusteluita, työpajoja ja retkiä.

• nordkalott2014.com/blog/#event-description

28.8.–1.9.2014

Juhani Kataisen akvarellinäyttely

Hania, Kreetta.

• www.juhanikatainen.fi

NÄYTTELYT MUSEOSSA

SUOMEN ARKKITEHTUURIA KAKSIVUOTISKATSAUS 2014 Iso halli 11.6.–28.9.2014

Mitä arkkitehtuurissa juuri nyt arvostetaan? Suomalaisen arkkitehtuurin kuudes kaksivuotiskatsaus esittelee kymmenen asiantuntijajuryyn valitsemaa pääkohdetta ja kymmenen kunniamaininnan saavaa kohdetta, jotka ovat valmistuneet heinäkuun 2011 ja kesäkuun 2013 välillä. Katsauksen järjestävät Arkkitehtuurimuseo, Alvar Aalto -säätiö / -akatemia ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFA. Katsauksen yhteistyökumppanina toimii Arkkitehtuurin tiedotuskeskus.

TAKAUMA ARKKITEHTUURIMME KATSAUKSET 1953–2012 pieni halli 11.6.–28.9.2014

Suomalaisen arkkitehtuurin katsauksia on järjestetty vuodesta 1953 lähtien. Pienen hallin näyttely kokoaa yhteen näyttelyt Suomi rakentaa -näyttelysarjan vuosilta 1953–1998 ja kaksivuotiskatsaukset vuosilta 2004–2012.

UUSI JULKAISU

Finnish Architecture. Biennial Review 2014 Kirja on ostettavissa museon kirjakaupasta.

TAPAHTUMAT

Keskiviikko 27.8. klo 18, Arkkitehtuurimuseo
Professori emeritus Osmo Lappo: Suomi rakentaa
-näyttelyt: osa Arkkitehtuurimuseon historiaa
Mitä arkkitehtuurimme yleiskatsaukset kertoivat omasta ajastaan, järjestäjien tavoitteista, näyttelykohteiden valinnasta ja taustalla toimineista henkilöistä?
6/3/0€

Torstai 11.9. klo 18:00, Lasipalatsin Bio Rex
Eero Saarinen Honorary Lecture: Stephen Witherford
Arkkitehtuurimuseon järjestämä vuotuinen kunnialuento juhlistaa Eero Saarisen perintöä. Luennolle kutsutaan nuori, kansainvälisesti menestystä saavuttanut arkkitehti kertomaan töistään, urastaan ja vaikutuksistaan. Stephen Witherford on lontoolaisen Witherford Watson Mann Architects -toimiston johtaja ja yksi toimiston kolmesta perustajasta. Luento pidetään englanniksi ja se on osa Helsinki Design Weekin ohjelmaa. Maksuton.

ULKOMAILLA

Venetsian arkkitehtuuriennähti 7.6.–23.11.2014

Suomen paviljongissa on esillä arkkitehti Anssi Lassilän, OPEAA Office for Peripheral Architecture, teos "Re-Creation. The Resilience of Architecture". Pohjoismaisessa paviljongissa nähdään Norjan Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design kuratoima ja tuottama näyttely, "Forms of Freedom. African Independence and Nordic Models".

Suomi Seven. Emerging Architects from Finland 6.9.2014 – 18.1.2015, Deutsches Architekturmuseum (DAM), Frankfurt

Suomi on Frankfurtin kirjamessujen teemamaa vuonna 2014. Maailman tärkeimmän kirja-alan tapahtuman ohjelmassa nähdään perinteisesti myös arkkitehtuuria. Tänä vuonna Deutsches Architekturmuseum (DAM) toteuttaa yhteistyössä Arkkitehtuurimuseon ja Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen kanssa näyttelyn, joka esittelee edustavan valikoiman nuoren nousevan polven suomalaisia arkkitehteja.

Plagioin vai inspiroidun?

Luovilla aloilla, tieteissä ja taiteissa plagiointikeskustelu nousee aina silloin tällöin pintaan. Kaikenlaisen kopiointiin on suuri kiusaus, koska nykyisin kaikista aiheista on vapaasti löydettävissä valtavat määrät materiaalia.

Tekijänoikeuskysymykset aiheuttavat joskus kiistaa myös arkkitehtuurin alueella. Olen kuullut sanottavan, että ”arkkitehtuuri on lainaamisen taidetta”. Lainaamisella tarkoitettaneen tässä viittaamista, viitettä. Toimiva viittaus edellyttää, että lähde on tiedossa.

Onko idean käyttäminen ilman lähteen esiin tuomista lainaamista, varastamista, plagiointia vai mitä? Plagiointia, lainaamista tai ideoista inspiroitumista koskevat pohdinnat ovat vaikeita, eikä vastauksia tahdo löytyä.

Ideat ovat luovassa työssä kaikkein arvokainta. Ideoita on lähes mahdoton suojata, koska ideat ovat usein väljiä sanallisia kuvauksia ratkaisuisista, jotka voi toteuttaa usealla eri tavalla. Ideat eivät myöskään nauti lain tarjoamaa suojaa ja hyvä niin: kukaan ei voi esimerkiksi arkkitehtuurissa patentoida ideaa kaksikerroksisesta olohuoneesta.

Keräsin tähän havainnollistukseksi joitakin tapauksia eri aloilta.

Tekniikka: Alexander Graham Bell ja Antonio Meucci

Puhelimen keksijänä ainakin minun mieleeni on syöpinnyt nimi **Alexander Graham Bell**. Useiden lähteiden mukaan ensimmäisen puhelimen olisi kuitenkin rakentanut italialaissyntyinen **Antonio Meucci** jo vuonna 1854, siis huomattavasti ennen Belliä. Meucci ei kuitenkaan onnettomien yhteensattumien summana pystynyt uusimaan keksintönsä patenttia ja lopulta hävisi kamppailun Bellille. Meucci kuoli köyhänä vuonna

na 1889, mutta hänen osuuttaan puhelimen keksijänä ollaan tunnustamassa postuumisti.

Pop-musiikki: The Beatles, Chuck Berry ja Bobby Parker

The Beatles otti musiikkiinsa paljon vaikutteita – usein niin selvästi, että yhtyettä syytettiin plagioinnista. The Beatles oli oikeudessa vastaamassa plagiointisyitteisiin esimerkiksi kappaleen ”Come Together” tapauksessa, jossa vastassa oli **Chuck**

Berry kappaleellaan ”You Can’t Catch Me”. Juttu saatiin lopulta sovittua. ”I Feel Fine”-kappaleen tapauksessa **George Harrison** puolestaan myönsi ”saaneensa vaikutteita” **Bobby Parkerin** ”Watch Your Stepin” kitarariffista.

Tietotekniikka: Apple, Microsoft ja PARC

Vuonna 1979 Apple alkoi kehittää käyttöliittymää, ja vuonna 1984 se julkaisi Macintoshin, jossa oli graafinen käyttöliittymä hiirineen, ikkunoineen ja ikoneineen. PC-koneissa käytetty kopio Microsoft Windows julkistettiin vuotta myöhemmin. Ensimmäinen tietokoneiden graafinen käyttöliittymä on kuitenkin muualla: 1970-luvulla PARC (Palo Alto Research Center Incorporated, myöhemmin Xerox PARC) kehitti muun muassa graafista käyttöliittymää – hiirineen, ikkunoineen ja ikoneineen. Applen insinöörit vierailivat PARC-

issa ainakin kahdesti. Applen perustaja **Steve Jobs** oli tietävästi mukana ainakin toisella kerralla, ja hän ymmärsi heti graafisen käyttöliittymän mahdollisuudet.

Design: Kristina Isola ja Maria Primatshenko

Suunnittelija **Kristina Isola** suunnitteli vuonna 2007 Marimekolle kankaan ”Metsänväki”, joka on lähes suora kopio ukrainalaistaitelija **Maria Primatshenkon** työstä ”Rotta matkalla” vuodelta 1963. Isola myöntää plagioinnin ja on pyytänyt anteeksi.

IDEOITA ON LÄHES MAHDOTON
SUOJATA, KOSKA IDEAT OVAT USEIN
VÄLJIÄ SANALLISIA KUVAUKSIA
RATKAISUISTA, JOTKA VOI
TOTEUTTAA USEALLA ERI TAVALLA.

Arkkitehtuuri: Shigeru Ban ja minä

1990-luvun alussa olin arkkitehtuurista innostunut opiskelija ja pölyyttelin vilpittömän innoissani arkkitehtonisia ideoitani. Yksi ehdotus huomattiin vuonna 1991 asuntosuunnittelun Järvenpään oppilaskilpailussa. Yhden perheen talon, "Olomuodon", yksi kantavista ideoista oli vapauttaa plaani tekemällä makuuhuoneet laatikkoina pyörien päälle.

Vuonna 1999 **Shigeru Ban** kävi Helsingissä Kiasman *Cities on the Move* -näyttelyn yhteydessä. Ban halusi samalla nähdä kansainvälisesti julkaistun Puolarmarin vapaa-ajan ateljeemme, ja esittelin pyynnöstä myös muita töitani Banille, muun muassa edellä mainitun talon.

Paljon myöhemmin huomasin kansainvälisestä arkkitehtuurimediasta, että Japaniin on vuonna 2000 rakennettu talo, jossa huoneet ovat pyöriä nostettuja laatikoita. Naked House on palkittu muun muassa vuonna 2002 Best House in the World -palkinnolla. Talon arkkitehti on Shigeru Ban.

En varmasti ole ensimmäinen, joka on esittänyt makuuhuoneita pyöriä. Naked Housessaan Ban on kuitenkin imitoinut ja parannellut "Olomuodossa" esitettyä ajatusta.

Plagioinnista sanottua

Plagioinnista on esitetty tunnettuja lausahduksia, joista yksi versio löytyy **W. H. Davenport Adamsin** artikkelista "Imitators and Plagiarists" *The Gentleman's Magazine*stä vuodelta 1892: "That great poets imitate and improve, whereas small ones steal and spoil." Arkkitehtuuriin periaate vaikuttaa sopivan hyvin.

Picassonkin suuhun laitettu tunnetumpi muunnelma, "Hyvät taiteilijat kopioivat, suuret taiteilijat varastavat", heijastelee nykyistä ilmapiiriä: otteissa tarvitaan piittaamatonta röyhkeyttä.

Taiteessa ja arkkitehtuurissa olisi tärkeää muistaa rauhallinen havainnoiminen, näkeminen ja ymmärtäminen – ei välttämättä kovaan ääneen huutaminen tai viihteellinen sirkustemppujen tekeminen. Uutta luovassa työssä tarvitaan malttia tarkkailla ja kykyä kuulla, kun "lapsi lammen heljän ääntä soittaa".

Kimmo Liimatainen

Puhuttua

Ensimmäinen Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto jaetaan tänä syksynä. Uutinen tulevasta palkinnosta herätti jo kiinnostusta mediassa. Palkinnon omat verkkosivut on avattu osoitteessa www.arkkitehtuurinfinlandia.com.

Rakennusperintö-SAFA puolestaan jatkoi keskustelua Vartiosaaren kaavoituksesta lausumalla Vartiosaaren osayleiskaavoituksesta, jonka suunnitteluperiaatteita osasto pitää sopimattomina.

STT (25.6.2014) "Suomessa aletaan jakaa Arkkitehtuurin Finlandia -palkintoa": "Suomessa aletaan jakaa uutta Arkkitehtuurin Finlandia -palkintoa merkittävän uuden rakennuksen tai rakennusryhmän suunnittelusta. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myöntää lokakuussa palkinnon ensimmäistä kertaa. Palkinto voidaan myöntää myös korjaussuunnittelusta. Tavoitteena on tuoda laadukas kotimainen arkkitehtuuri suuren yleisön tietoisuuteen ja korostaa sen merkitystä arjen hyvinvoinnille."

Helsingin Sanomat (26.6.2014) "Arkkitehtuuri saa oman Finlandia-palkinnon": "Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myöntää syksyllä ensimmäisen Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon. Kirjallisuuden Finlandiasta poiketen palkinto ei ole rahallinen. 'Kyseessä on mainepalkinto. Voittaja saa näkyvyyttä sekä kotimaassa että kansainvälisesti', kertoo **Anna Kari** suunnittelu- ja toteutustoimisto Pink Eminenceltä. ... Esiraidin puheenjohtajan, *Arkkitehti*-lehden päätoimittajan, arkkitehti **Jorma Mukalan** mukaan palkinnon tarkoitus on tuoda kotimainen arkkitehtuuri suuren yleisön tietoisuuteen ja korostaa sen merkitystä arjen hyvinvoinnille. 'Arkkitehtuuri on arkinen mutta tärkeä osa jokaisen ihmisen elämää. Se muo- vaa kulttuuriamme siinä missä vaikkapa kirjallisuus', Mukala sanoo."

Helsingin kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle, kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja kaupunkisuunnitteluvirastolle suunnattu Rakennusperintö-SAFAn lausunto (11.8.2014): "Suunnitteluperiaatteet, joiden mukaan Vartiosaaren suunnitellaan tiiviisti rakennettua kaupunginosaa, ovat ristiriidassa alueen kulttuurihistoriallisten arvojen sekä luontoarvojen säilyttämisen kanssa. Saarelle laadittavana olevassa osayleiskaavassa esitetty kerrostalorakentaminen, jopa 7 000 asukkaan lähiö, tuhoaisi laajasti kulttuurihistoriallisia arvoja ja luontoa. Alue menettäisi luonteensa ja monia arvokkaita piirteitään." **Harri Hautajärven** ja **Tommi Lindhin** allekirjoittama lausunto on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.safa.fi.

Tampereen Musiikkiakatemiatalo laajenee

Voittanut ehdotus Coda.

Yleisessä arkkitehtuurikilpailussa haettiin suunnitelmia Tampereen Musiikkiakatemiatalon laajennuksen toteuttamiseksi ainutlaatuisen Pyynikin kaupunkiympäristöön.

Tampereen Konservatoriotalon Säätiön järjestämän kilpailun tavoitteena oli arkkitehtonisesti korkeatasoinen ratkaisu, jossa esteettiset, toiminnalliset ja tekniset taloudelliset sekä kestävän kehityksen tavoitteet on ratkaistu tasapainoisesti. Musiikkiakatemiatalossa tullaan laajennusosan valmistuttua antamaan musiikkialan opetusta musiikki-leikkikoulusta aina ammatilliseen peruskoulutukseen ja korkeasteen koulutukseen asti sekä tanssin opetusta tanssileikkikoulusta ammatilliseen peruskoulutukseen asti.

Kilpailun voitti Arkkitehtuuritoimisto Kouvo & Partanen ehdotuksellaan *Coda*. Kilpailussa jaettiin kolme palkintoa sekä neljä kunniamainintaa.

Haastetta kaupunkikuvasta

Kilpailualue sijaitsee Tampereen kaupungissa Pyynikintorin laidalla. Tontti on Pyynikinharjun kupeessa puu- ja kivirakenteisten kerrostalojen hallitsemalla alueella.

Kilpailuun saapui 114 ehdotusta. Ehdotusten kirjo oli laaja ja tarjosi tarkasteltavaksi monia vaihtoehtoja laajennuksen sijoittumisen, arkkitehtonisen luonteen ja toiminnallisen ratkaisun osalta. Kilpailun yleistaso oli erinomainen – järjestäjä sai hyvät lähtökohdat jatkosuunnittelulle ja rakentamiselle.

Kaupunkikuvallisesti kilpailutehtävä oli erityisen vaativa. Laajennuksen sijoittuminen kiinteästi samalle tontille olemassa olevan konservatoriorakennuksen kanssa ohjasi suunnittelua vahvasti. Ympäröivä vanha ja erikokoisista rakennuksista koostuva lähiympäristö edellytti erityisen tarkkaa paneutumista kaupunkikuvallisiin ratkaisuihin.

Pääosa ehdotuksista sijoittui Pyynikintorilta katsottuna nykyisen konservatoriorakennuksen taakse. Olennaiseksi kaupunkikuvalliseksi kysymykseksi nousi sopiva mittakaava suhteessa Pyynikinharjun-puoleisiin pieniin asuinrakennuksiin ja luontevan liittymän muodostaminen konservatoriorakennukselle.

Parhaimmissa ehdotuksissa oli tavoitettu oikea, kaupunkikuvallisesti luonteva mittakaava sijoittamalla tiloja maan alle.

Rakennuksen eri toiminnot näkyviin

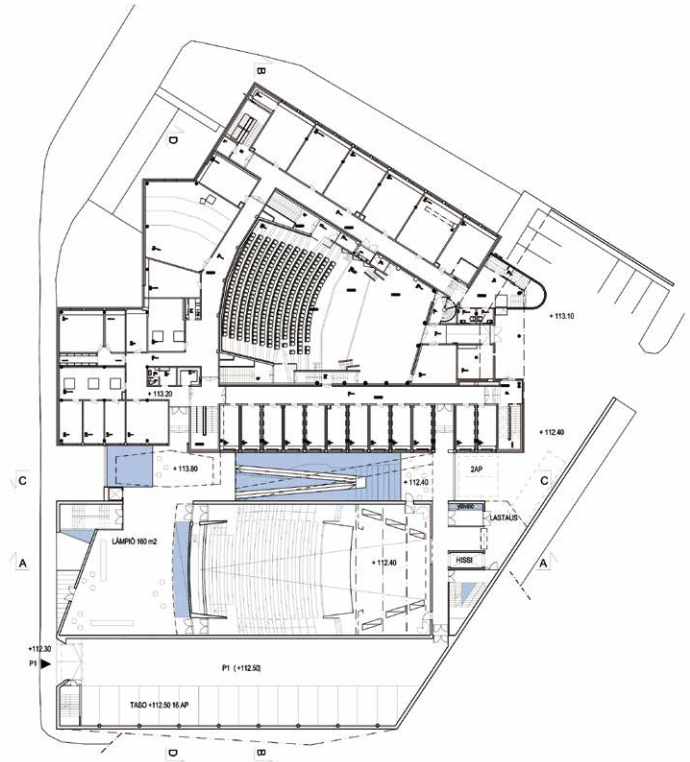
Tuleva Musiikkiakatemiatalo on yhtä aikaa konserttitila ja koulurakennus. Tämän aavistuksen kaksijakoisen lähtökohdan tuli näkyä myös rakennuksen ilmeessä. Parhaissa ehdotuksissa oli yhdistetty luontevasti musiikkitalan yleisyys ja koulurakennuksen asiallisuus.

Musiikki- ja opiskeluympäristön näkyminen katutilaan oli kaupunkikuvallisesti hyvä ratkaisu. Onnistuneimmin tämä tapahtui laajennuksen aulatilojen avautumisena kadulle.

Ehdotusten kirjo edusti kutakuinkin kaikkia ajanmukaisia arkkitehtuurisuuntauksia. Muodonannollisesti ja materiaalinvalinnoilla sekä tilallisin keinoin oli luotu arkkitehtonisesti mielenkiintoisia kokonaisuuksia. Tummasävyiset tiilijulkisivut osoittautuivat parhaaksi valinnaksi eheän arkkitehtonisen kokonaisuuden kannalta. Toisaalta uudenlaiset materiaalit, valoa eri tavoin läpäisevät pinnat ja perforoidut metallilevyt sekä tiili- tai metallisäleet toivat ainutkertaista ilmettä laajennuksen ulkomuotoon.

Konservatoriorakennuksen ja laajennuksen väliin sijoitettu, kerroksia yhdistävä aula yhdessä pääaulasta johdetun reitin kanssa muodostivat pääosassa ehdotuksia arkkitehtonisesti keskeisen sisätilasarjan.

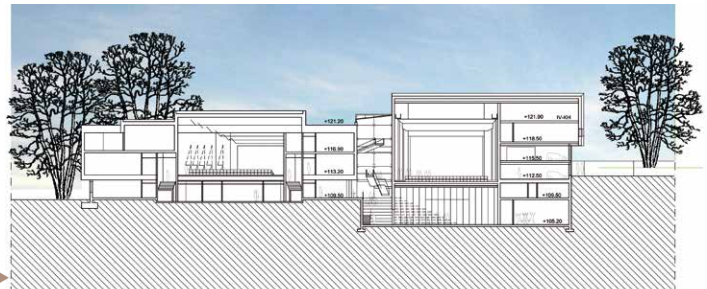
Tilan toiminnallisuus aiheutti erityisiä haasteita. Olemassa olevan konservatoriorakennuksen moneen eri tasoon sijoite-

Voittanut ehdotus Coda, pohjapiirros (ylh.) ja leikkaus (alh.).

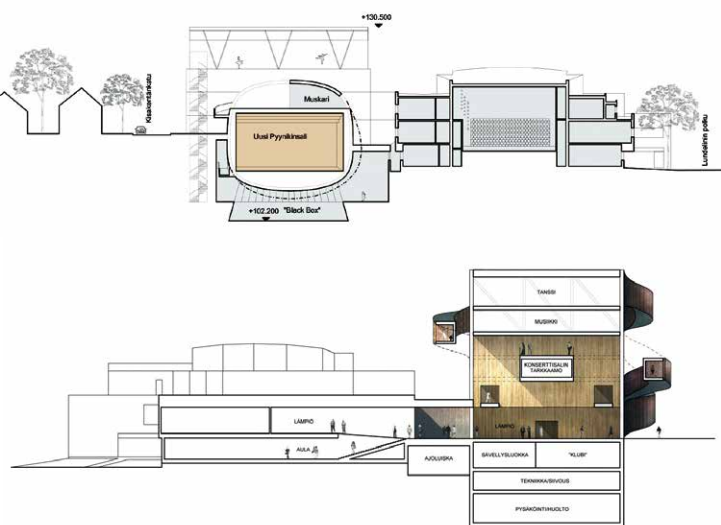

YMPÄRÖIVÄ VANHA JA ERIKOKOISISTA RAKENNUKSISTA KOOSTUVA LÄHIYMPÄRISTÖ EDELLYTTI ERITYISEN TARKKAA PANEUTUMISTA KAUPUNKIKUVALLISIIN RATKAISUIHIN.

Toisen palkinnon saanut ehdotus ABACA: näkymiä (ylinnä), asemapiirros (ylh.) ja leikkaus (alh.).

Kolmannen palkinnon saanut ehdotus Foni, leikkaus.

tut toiminnot ja sokkeloisuus edellyttivät kilpailijoilta paneutumista toiminnalliseen suunnitteluun. Parhaimmissa ehdotuksissa oli onnistuneesti luotu sujuva ja ilmeikäs yhteys pääaulasta laajennusosaan.

Veistoksellinen voittaja

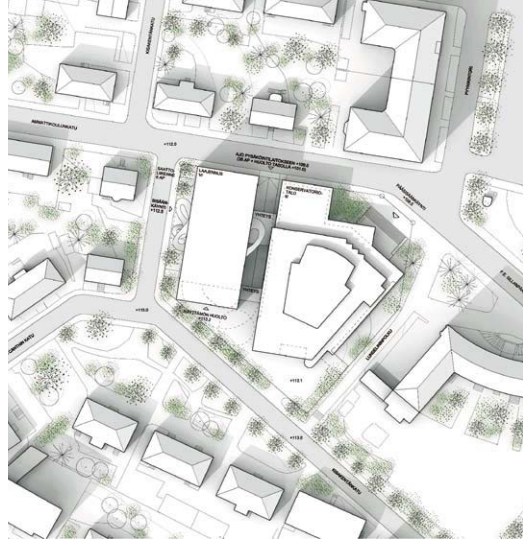
Kilpailun ensimmäisen palkinnon sai ehdotus *Coda*. Ehdotus rakentuu pitkälti konserttisalin ympärille, johon kauniisti avautuvat lämpiötilat ja laajat aulatilojen luiskat liittyvät. Lopputulos on ilmeeltään tasapainoinen. Punatiili julkisivun päämateriaalina liittää laajennusosan luontevasti päärakennukseen. Ammattikoulunkadulle avautuvassa julkisivussa on veistoksellista linjakkuutta.

Toisen palkinnon sai ehdotus *ABACA*. Ehdotus koostuu kevyesti tontille sijoittuvista rakennusvolymeistä. Suunnitelman yleisvaikutelma on raikas ja irtonainen. Rakennuksen ylimpään kerrokseen sijoitettu tanssisi on ajatuksena komea, mutta ratkaisua tulisi edelleen kehittää toiminnan kannalta käytännöllisempään suuntaan.

Kolmas palkinto myönnettiin ehdotukselle *Foni*. Rakennus sijoittuu tontille ilmavasti, ja rakennuksen korkeus tuntuu perustellulta. Ehdotus on tyylikäs, ja sen korvamaisia yhdyskäytäviä kerrosten välillä pidettiin suorastaan lystikkäinä kaupunkitilan elementteinä.

Kilpailussa jaettiin neljä kunniainainta: Ehdotus *Accordo* on tyylikäs ja päätoimintojen osalta toimiva ratkaisu. Ehdotuksessa *Det Sjunga de träd* suunnitelma on yleisvaikutelmaltaan mielikuviuksellinen ja sen ympärille on rakennettu kiehtova tarina. Ehdotus *Diesis* on taidokkaasti muovailtu ja veistoksellinen arkkitehtoninen kappale, ja ehdotus *Staccato* puolestaan on selkeä ja kaunis.

Ilmari Lahdelma
Tuomas Silvennoinen

Kolmannen palkinnon saanut ehdotus Foni.

1. PALKINTO

Coda

Arkkitehtuuritoimisto Kouvo & Partanen

Tekijät: Sinikka Kouvo, arkkitehti SAFA, ja Erkki Partanen, arkkitehti SAFA

Avustajat: Leena Kemell, arkkitehti SAFA, Sanna Honkala, arkkitehti SAFA, ja Risto Wikberg, sisustusarkkitehti (visualisointi)

2. PALKINTO

ABACA

Tekijä: Tuomo Siitonen, arkkitehti SAFA

Avustajat: Henrik Ahola, arkkitehti SAFA, Frans Saraste, arkkitehtiylioppilas, ja Tarmo Juhola, arkkitehtiylioppilas

3D-kuvat: Hans Nevanperä

Akustiikkakonsultti: Eija Halme-Salo, arkkitehti SAFA

3. PALKINTO

Foni

AOR Architecture

Tekijät: Erko Aarti, Arto Ollila ja Mikki Ristola

Avustaja: Erkki Aarti, arkkitehti

KUNNIAMAININNAT

Accordo

Tekijä: Ilkka Svärd

Avustaja: Pia Sopanen, arkkitehti SAFA

Det sjungande trädet

SACHER. LOCICERO. ARCHITECTES

Tekijät: Gerhard Sacher, arkkitehti DL, ja Eric Locicero, arkkitehti DPLG

Diesis

Tekijä: Ilkka Svärd

Avustaja: Pia Sopanen, arkkitehti SAFA

Staccato

Arkkitehtuuritoimisto B&M

Työryhmä: Jussi Murole, arkkitehti SAFA, Daniel Bruun, arkkitehti SAFA, Nikolai Rautio, arkkitehtuurin kandidaatti, J-P Lehtinen, arkkitehti SAFA, Paul Thynell, arkkitehtiylioppilas, Joonas Mikkonen, arkkitehti SAFA, Tuomas Seppänen, arkkitehti, ja Timo Patomo, arkkitehti SAFA

PALKINTOLAUTAKUNTA

Tampereen Konservatoriotalon Säätiön nimeämät jäsenet:

Lauri Rantala, palkintolautakunnan puheenjohtaja, Tampereen Konservatoriotalon Säätiön isännöitsijä

Anneli Ranta, Tampereen Konservatoriotalon Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja

Mikko Luoto, Tampereen ammattikorkeakoulun edustaja, arkkitehti SAFA

Taina Myllyharju, museonjohtaja, Tampereen taide-museo

Tampereen kaupungin nimeämä jäsen:

Eija Muttonen-Mattila, rakennustarkastaja, arkkitehti Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunnan nimeämät jäsenet:

Ilmari Lahdelma, arkkitehti SAFA

Tuomas Silvennoinen, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan sihteeri:

Tarja Reijonen, tiedottaja, Tampereen konservatorio

Kirsti Sivén & Asko Takala
Arkkitiedit yhdessä Lujatalon
kanssa voittivat arkkitehtuuri- ja
tontinluovutuskilpailun Kuopion
historiallisen lääninsairaalan
alueella.

Uusi ilme historialliselle sairaalakorttelille

Kuopion Sairaalakadun arkkitehtuuri- ja tontinluovutuskilpailun järjestivät Kuopion kaupunki ja Savonia-ammattikorkeakoulu. Alueen kehittäminen tuli ajankohtaiseksi, koska korttelin käyttötarkoitus on päätynyt. Savonian kampusalueella sairaanhoito-oppilaitoksen toiminta on loppunut kesällä 2014 ja rakennukset ovat jääneet käytännössä tyhjilleen. Lisäksi Kuopion kaupungin omistaman Valkeisen sairaalan toiminta on loppunut keväällä 2013, ja sairaala toimii väistötilana.

Yhdistetyn arkkitehtuuri- ja tontinluovutuskilpailun tavoitteena oli löytää kaupunkikuvaltaan korkeatasoinen ja toiminnallisesti toteutuskelpoinen suunnitelma Sairaalakadun alueen kaavan ja toteutuksen pohjaksi. Tehtävä oli arkkitehtonisesti erittäin vaativa ja työläs, koska kyseessä oli historiallisesti merkittävän RKY-alueen täydennysrakentaminen. Kilpailussa pyrittiin siihen, että suojellut sairaala-alueen rakennukset yhdessä uusien rakennusten kanssa muodostaisivat rantapuistoiheen arvokkaan, kauniin ja toimivan ympäristön. Lisäksi kustannuspaineita toi tontinluovutuskilpailu toteutusvelvoitteineen.

Suunnittelutehtävän vaativuus verotti osanottoa: kilpailuun tuli vain kaksi ehdotusta. Kilpailun voitti ehdotus *Malmgrenin ranta*, jonka työyhteisöliittymän suunnittelijaosapuolena oli Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitiedit ja toteuttajaosapuolena Lujatalo. Toinen kilpailuun osallistunut ehdotus, *Kuopion Kultaranta*, oli arkkitehtonisesti ja myös toteutukseltaan vähemmän tutkittu, mutta se päätettiin kuitenkin lunastaa. Sen suunnittelijaosapuolena oli Arkkitehtipalvelu ja toteuttajaosapuolena YIT Rakennus.

Rakennustehokkuudet äärimmillään

Ehdotuksista voi nähdä, että toteuttamisvelvoite oli nostanut esitetyt rakennustehokkuudet niin suuriksi kuin kummassakin ehdotuksessa suinkin katsottiin mahdolliseksi. Tässä ehdotukset poikkeavat toisistaan: Ehdotuksessa *Kuopion Kultaranta* kilpailualueen eteläosan kerroslukumäärä on nostettu hurjimmillaan kuusinkertaiseksi alueella olevien rakennusten kerroslukuihin verrattuna. Ehdotuksessa *Malmgrenin ranta* kerrosten lukumäärä pysyttelee lähellä palkintolautakunnan käsityksen mukaista maksimia – tosin ylittäen sen alueen

Lunastettu ehdotus Kuopion Kultaranta.

eteläosassa noin kerroksen verran.

Toteuttamisvaade johti myös siihen, että molemmat kilpailijat esittivät alueen olevista rakennuksista säilytettäviksi ai-noastaan lailla tai kaavalla suojellut rakennukset. Tässä asiassa palkintolautakuntaa mietitytti arkkitehti **Pekka Pitkäsen** suunnitteleman Savonian 20-vuotiaan sairaanhoito-oppilaitosrakennuksen purkaminen.

Eheää ja kunnioittavaa

Perusilmeeltään hillitty ja elegantti *Malmgrenin ranta* liittyy lännessä toiminnallisesti perinteiseen Valkeisenlammen rakennettuun rantapuistoon, pohjoisessa se tukee kaupungin teatterin toimintoja katukuvaa vilkastuttaen, ja idässä alue liittyy luontevasti Kuopion vanhaan ruutukaavaan.

Uudisrakentaminen muodostaa harmonisen taustan suojelluille rakennuksille. Lähtökohtana ovat ehjät vaaleat rakennuskappalet sisäänvedetyin parvekkein. Teema sitoo uuden rakennuskannan olemassa oleviin rakennuksiin, mutta muodostaa kuitenkin uudisrakennuksille oman identiteetin, joka kunnioittaa vanhaa rakennuskantaa. Uusien julkisivujen jäsentely on taidokasta.

*Marja Heikkilä-Kauppinen
Samuli Sallinen*

Ilmakuvia: Malmgrenin ranta (ylh.) ja Kuopion Kultaranta (alh.).

1. PALKINTO

Malmgrenin ranta

Työyhteenliittymän suunnittelijaosapuoli:

Kirsti Siven & Asko Takala Arkkitehdit Oy

Tekijät: arkkitehdit Kirsti Siven ja Asko Takala sekä työryhmä arkkitehdit Milja Nykänen, Tatu Pärssinen, Alex Torres, Jaakko Isosomppi, Eliane Luezingen ja arkkitehtiopilas Annamari Vesamo

Työyhteenliittymän toteuttajaosapuoli: Lujatalo Oy / Aluejohtaja Heikki Jalkanen

LUNASTUS

Kuopion Kultaranta

Työyhteenliittymän suunnittelijaosapuoli:

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtipalvelu Oy / Tero Wéman ja Tommi Rytkönen

Rakennesuunnittelu: Rakennussuunnittelutoimisto

Sormunen & Timonen Oy / Erkki Kerttula

LVIA-suunnittelu: Insinööritoimisto J. Markkanen Oy / Miikka Tiihonen

Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto J. Markkanen Oy /

Miikka Tiihonen

Työyhteenliittymän toteuttajaosapuoli: YIT Rakennus Oy /

Risto Pennanen

PALKINTOLAUTAKUNTA

Palkintolautakunnan puheenjohtajana toimi kaupunginhalituksen edustaja **Ilkka Raninen**. Kuopion kaupungin nimeäminä jäseninä olivat kaupunkirakennelautakunnan edustaja **Jaakko Kosunen**, asemakaavapäällikkö **Martti Lähti**, kaupunginarkkitehti **Liisa Kaksonen**, tarkastusarkkitehti **Saara Repo** ja kiinteistöjohtaja **Jari Kyllönen**. Savonian nimeäminä jäseninä olivat kuntayhtymän yhtymävaltuuston puheenjohtaja **Aleksi Eskelinen**, yhtymähallituksen puheenjohtaja **Riitta Korhonen**, rehtori **Mervi Vidgrén**, kiinteistöpäällikkö **Matti Jalkanen** ja talousjohtaja **Olli Helanterä**. Suomen Arkkitehtiiliiton nimeäminä jäseninä olivat arkkitehdit SAFA **Marja Heikkilä-Kauppinen** ja **Samuli Sallinen**. Lisäksi Kuopion kulttuurihistoriallisen museon nimeämänä jäsenenä oli yli-intendentti **Tapio Laaksonen**. Palkintolautakunnan sihteerinä toimi Kuopion kaavoitusarkkitehti **Jouni Pekonen**.

Komeaa arkkitehtuuria Atriumkortteliin

Arkkitehti- ja sisustussuunnittelutoimisto Viiri-Ylinen pää voitti kutsukilpailun Helsingin Jätkäsaarella sijaitsevan korttelinpuolikkaan suunnittelusta.

Jätkäsaaren Atriumkorttelin kutsukilpailun tarkoituksena oli löytää kilpailun järjestäjien toiveita vastaava, kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen suunnitelma. Kilpailun järjestivät Helsingin seurakuntayhtymä sekä Rakennustoimisto Pohjola Oy yhdessä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Kilpailuun oli kutsuttu Arkkitehdit Anttila & Rusanen, Arkkitehti Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen, Arkkitehtitoimisto Ahonen & Kangasvieri, Arkkitehti- ja sisustussuunnittelutoimisto Viiri-Ylinen pää sekä BST-Arkkitehdit. Palkintolautakunta valitsi voittajaksi Arkkitehti- ja sisustussuunnittelutoimisto Viiri-Ylinen päänsä ehdotuksen I+I=III.

Urbaani sijainti asettaa puitteet

Kilpailualue sijaitsee merkittäväällä paikalla merellisessä Jätkäsaarella. Jätkäsaari on entistä tavarasataman aluetta, jota ollaan muuttamassa eläväksi osaksi Helsingin kantakaupunkia. Kortteli 20818 sijaitsee tälle uudelle alueelle suunnittelun kaupallisen keskuksen ja palvelukeskuksen lähetyksellä. Keskeisen sijainnin ja näkyvyyden vuoksi korttelin kaupunkikuvalla on erityisen suuri merkitys alueen urbaanin tunnelman luomisessa.

Kilpailualue käsittää kaksi tonttia korttelissa 20818. Tontille 2 Helsingin seurakuntayhtymä rakentaa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja sekä lapsiperheiden ja vanhusten kerhotoiminnalle varattua monitoimitilaa. Tontille 3 Rakennustoimisto Pohjola toteuttaa hitas-järjestelmän piiriin kuuluvaa

asuntorakentamista. Katutasoon sijoittuvien seurakunnan tilojen tulee olla muuntojoustavia siten, että ne on helppo muuttaa erillisiksi liiketiloiksi.

Kilpailu tuotti viisi hienoa ja toisiinsa nähden erilaista ehdotusta. Ne noudattivat melko tarkkaan asemakaavan ja lähiympäristösuunnitelman sisältöä. Ehdotusten kaupunkikuvalliset erot syntyivät kattokerroksen käsittelystä, julkisivujen materiaaleista ja parvekeratkaisuista.

Julkisivu jatkuu atriumpihoille

Voittajaehdotuksessa I+I=III otetaan asemakaava ja rakentamistapaohje rohkeasti haltuun. Suunnitelma perustuu kahteen kuutiomaiseen paikalla muurattuun massaan, joiden sisällä on kauniin yksinkertaiset atriumpihat. Niiden väliin jää yksikerroksinen muuntojoustava tila. Se päästää valoa korttelin pihaan ja avaa samalla näkymiä asunnoista kadulle. Rakennuksen julkisivut, katutaso ja atriumpihat ovat kaupunkikuvallisesti korkeatasoisia ja arkkitehtuuri ajatonta.

Julkisivujen arkkitehtuuri jatkuu luontevasti atriumpihoille. Pihojen arkkitehtuuri on saatu toimivaksi ja harmoniseksi kokonaisuudeksi yksinkertaisilla oivalluksilla. Asuntojen sisäänkäynnit on korostettu puisilla ovisyvennyksillä, ja atriumtilaan avautuvat asuntojen ikkunat rohkaisevat vuorovaihtukseen pihojen ja asuntojen välillä. Atriumin kiviselle oleskelupihalle lasikattorakenteen ansiosta siivilöityvä luonnonvalo luo ulkotilamaisuutta. Pihalta löytyy myös paikka asukkaiden istutuksia varten.

Ehdotus teki tuomaristoon vaikutuksen vahvalla arkkitehtonisella kokonaisotteellaan. Kadunpuoleiset julkisivut on rytmitetty taidokkaasti vertikaaliseksi ja horisontaaliseksi kudelmaksiksi, joka saa aikaan veistoksellisen ja ajattomalla tavalla

Voittanut ehdotus I+I=III.

tyylikkään vaikutelman. Parvekkeiden puiset seinät ja katot luovat kodikkaan tunnelman katu- ja puistojulkisivuille. Asunot ovat toimivia ja selkeitä. Oleskelu- ja ruokailutilat sekä suurin osa makuuhuoneista on sijoitettu parvekkeiden yhteyteen. Sisä- ja ulkotilojen visuaalinen jatkuvuus toteutuu lattiaan asti ulottuvilla ikkunoilla. Ehdotusta pidettiin myös hyvänä lähtökohtana rakennukselle asetettuja kustannustavoitteita ajatellen.

Kilpailussa jaettiin myös kunniaininta Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen ehdotukselle *Tyyne ja Veijo*.

Risto Huttunen

Voittanut ehdotus I+I=III, asemapiirros.

VOITTAJA

I+I=III

Arkkitehti- ja sisustussuunnittelutoimisto Viiri-Ylinen-pää

Tekijät: Heikki Viiri, arkkitehti SAFA, ja Eero Kontuniemi, arkkitehti SAFA

Avustaja: Kerttu Loukusa, arkkitehti SAFA

Palotekninen asiantuntija: Sami Hämäläinen, rkm AMK, Paloässät

Rakennetekninen asiantuntija: Ilkka Mikkola, RI, Ramboll

KUNNIAMAININTA

Tyyne ja Veijo

Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen

Tekijät: Kirsi Korhonen, arkkitehti SAFA, ja Mika Penttinen, arkkitehti SAFA

Avustajat: Hannele Eriksson-Anttilainen, arkkitehti SAFA, Sanna Jauhainen, arkkitehti SAFA, ja Henrik Kaasinen, arkkitehtiylöppilas

Taide: Landys Roimola

Maisemasuunnittelu: Marja Mikkola, arkkitehti SAFA

Perspektiivikuvat: Hans Nevanperä

PALKINTOLAUTAKUNTA JA ASIAANTUNTIJAT

Petteri Leinonen, kiinteistökehityspäällikkö, Helsingin seurakuntayhtymä, puheenjohtaja

Kai Heinävaara, hankekehityssinööri, Helsingin seurakuntayhtymä

Marko Hakkarainen, hankekehityssinööri, Helsingin seurakuntayhtymä

Kim Bono, toimitusjohtaja, Rakenustoimisto Pohjola Oy Uusimaa

Jyrki Wahlman, hankekehityspäällikkö, Rakenustoimisto Pohjola Oy

Jukka Hämäläinen, projektipäällikkö, Rakenustoimisto Pohjola Oy

Matti Kaijansinkko, projektipäällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto, varapuheenjohtaja

Pirkka Hellman, arkkitehti, Helsingin rakennusvalvontavirasto

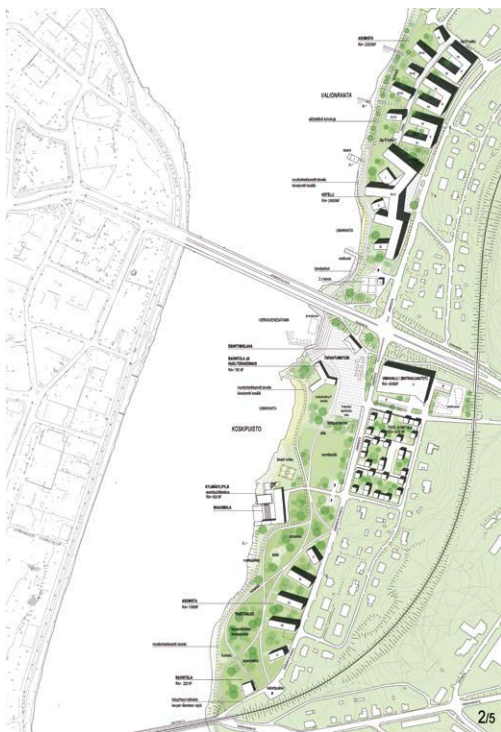
Risto Huttunen, arkkitehti SAFA, kilpailijoiden nimeämä tuomari

Palkintolautakunnan kuulema kustannuslaskennan asiantuntija: **Heli Pennanen**, DI, Haahtela Rakennuttaminen Oy

Kilpailun sihteeri: **Teo Tammivuori**, arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto

Iltatuulen viesti toi voiton

Kutsukilpailulla haettiin rohkeita maankäyttöratkaisuja Valionrannan ja Koskipuiston alueen kehittämiseksi Rovaniemellä.

Voittanut ehdotus Iltatuulen viesti, asemapiirros.

Rovaniemen kaupunki järjesti ideakilpailun Valionrannan ja Koskipuiston alueen maankäytöstä ja rakentamisesta. Kolmen kilpailuun valitun työryhmän tuli tehdä kokonaisvaltainen suunnitelma yleiskaavan pohjaksi. Ryhmät tulevat myöhemmin osallistumaan alueella järjestettäviin tontinluovutuskilpailuihin.

Kilpailun voitti ehdotus *Iltatuulen viesti*, jonka arkkitehti- ja pääsuunnittelusta vastasi Arkkitehti- ja sisustussuunnittelu-toimisto Viiri-Ylinenpää. Ehdotus on mielenkiintoinen ja houkutteleva vaihtoehto jatkokehittelyn pohjaksi. Kahta muuta ehdotusta ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

Rakentamisen painopiste Valionrantaan

19 hehtaarin kilpailualue sijaitsee Kemijoen rannassa Ounasvaaran juurella. Kilpailijoiden tuli sijoittaa alueelle muun muassa hotelli, leirintäalue, uimaranta puistoalueineen, tapahtuma-alue sekä ravintola. Alueelle sopivaa asumista sai esittää harkinnan mukaan. Suunnitelmissa tuli keskittyä erityisesti ranta-alueen suunnitteluun.

Ideakilpailun ehdotukset olivat melko luonnonmaisia. Ehdotuksissa rakentamisen määrä vaihteli huomattavasti. Rakentamisen sijainti ja mittakaava olivat kaupunkikuvan ja alueen luonteen kannalta merkittäviä arvosteluperusteita. Rakentamisen keskittämistä tehokkaisiin kortteleihin pidettiin

hyvänä asiana, sillä näin saavutetaan merkittäviä etuja: pysäköinti voidaan sijoittaa suojattuihin kellareihin, ja toisaalta suuri osa kilpailualueesta – lähinnä Koskipuisto – voidaan jättää puistomaiseksi.

Koskipuiston ympärivuotista käyttöä olisi voitu kehittää ehdotuksissa pidemmällekin. Erityisesti talvikäytön ideointi jäi vähäiseksi kaikissa ehdotuksissa. Ehdotuksissa esitetyt liikeneratkaisut ovat samantyyppisiä: Jäämerentie muodostaa kilpailualueelle liikenteellisen selkärangan Jätkänkynttilä-sillan liittymästä molempiin suuntiin.

Maiseman ehdoilla

Voittaneen ehdotuksen *Ittatuulen viesti* maisemallisena ja kaupunkikuvallisena lähtökohtana on Kemijoki ja sen taustalla loivasti kumpuileva Ounasvaara. Rakentamisen painopisteet on sijoitettu kilpailualueen päihin, mikä säilyttää Koskipuiston puistomaisena virkistysalueena. Ehdotus perustuu tehokkaisuuteen ja taitavasti maisemaan sijoitettuihin asuinkerrostalokortteleihin sekä laajaan, yli 450 huoneen hotelliin Jätkänkynttilän pohjoispuolella.

Ittatuulen viestissä on ehdotuksista eniten rakennettua tilaa (64 220 kem²) ja toisaalta myös eniten yhtenäistä puistoa Kemijoen rannassa. Koskipuistoon on sijoitettu matkailua ja virkistystä palvelevia yksittäisiä rakennuksia, kuten kylmäkylpylä.

VOITTAJA

Ittatuulen viesti

Arkkitehti- ja sisustussuunnittelutoimisto Viiri-Ylinenpää, Sito, Studio Lumart ja Kukkola-yhtiöt

Arkkitehtitoimisto Viiri-Ylinenpää Oy, arkkitehti- ja pääsuunnittelu:

Heikki Viiri, arkkitehti SAFA, Kerttu Loukusa, arkkitehti SAFA

Avustajat:

Hannu Salmi, arkkitehti SAFA, Tuula Ylinenpää

Kukkola-yhtiöt Oy, rakennuttaja, hotellialan toimija:

Seppo Kukkola, Anna-Stiina Koskeniemi, Katriina Pyhäjärvi

Sito Oy, liikennesuunnittelu: Pirkka Hartikainen, insinööri

Studio Lumart, visualisointikuvat: Lorenzo Servi, arkkitehti

MUUT EHDOTUKSET

Lumihietale

Arkkitehdit m3, AveForma, Devecon, SnowWhite Holidays, Plaana ja Rakennusteho

Lentävä poro

JKMM Arkkitehdit, Trafex, Sava-Group-konserni ja YIT Rakennus

PALKINTOLAUTAKUNTA

Kaupunginhallituksen nimeämät jäsenet:

Sakari Trög (pj.), **Juhani Juuruspölvä**, **Liisa Mariapori**, **Marjo Rundgren** ja **Aatos Nätyynki**
Heikki Poranen, teknisen lautakunnan puheenjohtaja
Esko Lotvonen, kaupunginjohtaja

Ammattijäsenet:

Tarja Outila, kaupunkiarkkitehti, **Taneli Heikkilä**, kaavoitusarkkitehti, **Pave Mikkonen**, arkkitehti, kaupunkikuvatyöryhmän jäsen

Kilpailijoiden valitsema ammattijäsen: **Aaro Artto**, arkkitehti SAFA

Asiantuntijajäsenet (eivät varsinaisia jäseniä):

Erkki Kautto, elinkeinopäällikkö, **Tuula Rintala-Gardin**, kansainvälisten asioiden päällikkö, **Juha Seppälä**, Rovaniemen kehitys, **Sanna Kortelainen**, Rovaniemen matkailu- ja markkinointi, **Jonna Vinberg**, rakennus-tarkastaja, **Olli Peuraniemi**, kaupungininsinööri

Sihteeri: **Jorma Korva**, kaupunkiarkkitehti

”

EHDOTUKSISSA RAKENTAMISEN
MÄÄRÄ VAIHTELI HUOMATTAVASTI.

Voittanut ehdotus Iltatuulen viesti, näkymä (ylh.) ja alueleikkaus (alh.).

Iltatuulen viesti on tasapainoinen ja toteuttamiskelpoinen ehdotus. Asuinalueet ovat mielenkiintoisia ja vetovoimaisia, ja osa-alueiden erilaiset luonteet on tuotu hyvin esille. Rakentamista on paljon, mutta se on sovitettu alueelle taitavasti.

Wauta Jätkänkynttilän kupeessa

Korkeinta rakentamista esitettiin ehdotuksessa *Lumihiutale*, jonka 16-kerroksinen designhotelli nousisi lähes Jätkänkynttilä-sillan korkuiseksi maamerkiksi. Hotellia pidettiin rohkeana wau-eleenä – joskin ongelmallisena maiseman ja kaupunkikuvan kannalta.

Mielenkiintoisesti muotoiltuun Koskipuistoon on sijoitettu erilaisia matkailua palvelevia toimintoja ja rakennuksia.

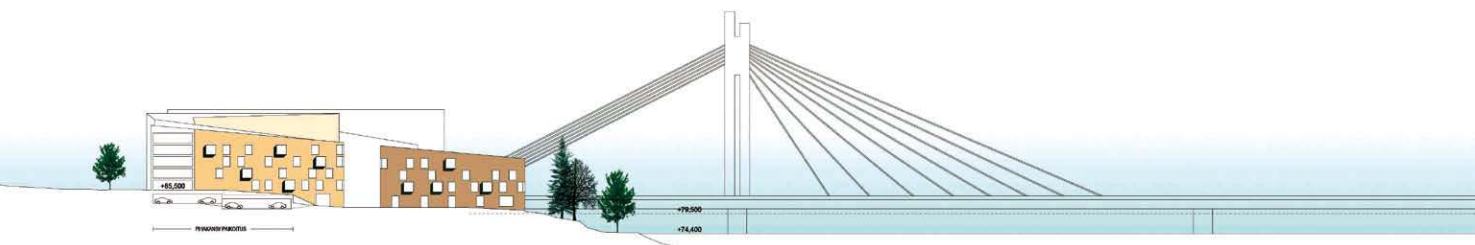
Lumihiutale on suurieläisesti toteutettu ja kehittämiskelpoinen kokonaisuus. Ehdotuksen ansiot ovat Koskipuiston muotoilussa ja mielenkiintoisissa jalankulkureiteissä. *Lumihiutaleessa* on vähiten rakennettua tilaa (35 400 kem²).

Gondolilla huoneistohotelliin

Ehdotuksessa *Lentävä poro* esitetty köysiratayhteys kulkisi Rovaniemen keskustasta kilpailualueen poikki Ounasvaaralle. Köysiradan väliasema on sijoitettu Koskipuistoon tapahtumaukion yhteyteen. Köysirata on rohkea ja elämyksellinen ratkaisu, mutta sen toteutumista ei kuitenkaan pidetty realistisena.

Ehdotus perustuu kahteen monistettavaan rakennustyyppiin: Koskipuistoon rakennettaviin huoneistohotelleihin ja Valtionrannasta nouseviin pistetaloihin. Suhteellisen tehoton rakentaminen peittää suuren osan kilpailualueesta, ja viheralueet jäävät pieniksi ja epäyhtenäisiksi. Avointa julkista tilaa on vähän, ja kilpailualue on täyteen rakennetun oloinen. *Lentävän poron* kerrosala on yhteensä 54 900 neliometriä.

Aaro Artto
arkkitehti SAFA

KILPAILUT

ALOITUS

SISÄÄNJÄTTÖ

Yleiset kilpailut

• Guggenheim Helsinki	4.6.2014	10.9.2014
• Akaan Toijalan keskusta	9.6.2014	1.10.2014

Sisään jätetyt yleiset kilpailut

• Vaasan raviradan alue	1.10.2013	30.12.2013
• Lapin keskussairaalan laajennus, 1. vaihe	3.3.2014	9.6.2014

Kutsukilpailut

• Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnan tilat	28.4.2014	13.6.2014
• Hämeenlinnan asemanseutu	17.4.2014	22.8.2014
• Kouvolan Brankkarin alue	20.8.2014	15.10.2014
• Helsingin yliopiston hallintorakennus, Yliopistonkatu 4	16.6.2014	31.10.2014
• Oulun uusi keskuspaloasema	syksy 2014	

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Linkkejä kilpailuihin: www.safa.fi/kilpailut

YLEISTEN KILPAILUJEN VEROVAPAAUS

SAFA laatii vuoden 2015 aikana ratkeavien yleisten arkkitehtuurikilpailujen verovapausanomuksen **29.8.2014** mennessä.

Lisätietoja: www.safa.fi/verovapausanomus

Uusittu hankintadirektiivi herättää toiveita

Kesäkuun Rakennusfoorumissa tarkasteltiin juuri uusittua EU:n hankintadirektiiviä ja uudistumassa olevaa kansallista hankintalakia suunnittelijan ja rakennuttajan näkökulmasta.

PIIRROS: VESAJUOLA

Kesäkuussa pidetyn Rakennusfoorumin aiheena oli juuri uusittu EU:n hankintadirektiivi ja siihen liittyvä kansallisen hankintalain uudistaminen. Tilaisuuden puheenjohtaja, Rakennustietosäätiön kehityspäällikkö **Christer Finne** avasi jo sadannen Rakennusfooruminsa ja kertoi saaneensa innoituksen aiheeseen Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL ry:n toiminnanjohtaja **Vesa Juolan** kirjoituksesta *Arkkitehti uutisissa*.

Uusittujen hankintalain ja erityisalojen hankintalain tulee olla voimassa kahdessa vuodessa vastaavien uusien direktiivien voimaantulosta eli viimeistään 17.4.2016. Uusien lakien eduskuntakäsittelyn tulisi olla valmis vuoden 2015 loppuun mennessä.

Hankintamenettelyt eivät tule yksinkertaistumaan

Foorumin ensimmäinen alustaja oli asiantuntija **Jukka Lehtonen** Elinkeinoelämän keskusliitto EK:sta. Lehtonen on myös kansallista hankintalakia valmistelevan työryhmän jäsen, joten hän toi samalla kuulijoille työryhmän terveiset. Lehtonen seuraa työssään kilpailunäkökulmasta laajaa kenttää ja erityisesti julkisia hankintoja.

Kuulijoiden harmiksi Lehtonen ilmoitti heti alkuun, että toiveista huolimatta hankintamenettelyt eivät tule yksinkertaistumaan – ennemmin päinvastoin. Sääntely ja pykälät ja niiden myötä muun muassa velvoitteet ja menettelyssä tar-

kastettavat asiat lisääntyvät. Vertailuperusteet monimutkaisuutuvat.

Lehtosen mukaan laki tulee kuitenkin olemaan aiempaa selkeämpi ja selittävämpi, joten tulevaisuudessa tarve tuntea oikeuskäytäntö tarkasti vähenee, sillä moni asia selviää suoraan laista ja sen esitöistä.

Uusi direktiivi ja tuleva laki tukevat laatutekijöiden aiempaa parempaa huomiointia. Tosin mikäli laadulla tarkoitetaan hankinnan kohteen laatua, uudistus ei välttämättä anna sen enempää tukea laatutekijöille kuin aiempi lainsäädäntökään. Sen sijaan tuotteen tai palvelun tuotantotapojen vastuullisuuteen on kiinnitettävä enemmän huomiota.

Hankintalaki tukee oikeudenmukaista kilpailuttamista

Suunnittelijoiden näkökulmaa asiaan esitteli Arkkitehtitoimistojen Liiton lakimies **Kalle Kärkkäinen**. Kärkkäinen kävi alustuksessaan läpi hankintamenettelyjen nykyisiä ongelmakohtia ja hankalia käytäntöjä suunnittelijoiden kannalta.

Voimassa oleva kansallinen hankintalaki antaisi periaatteessa hankintayksiköille mahdollisuuden toimia huomattavasti nykyistä oikeudenmukaisemmin ja paremmin kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen. Jostain syystä on kuitenkin syntynyt lukuisia käytäntöjä, joita suunnittelijat karsastavat. Tästä on esimerkkinä luonnossuunnitelmien pyytäminen tarjouk-

UUSI DIREKTIIVI ANTAA MAHDOLLISUUDEN SÄÄTÄÄ KANSALLISESTI, ETTÄ ESIMERKIKSI ASIAANTUNTIJAPALVELUITA HANKITTAESSA KILPAILUTUSTA EI VOISI TEHDÄ AINOASTAAN HINNAN PERUSTEELLA, VAAN MYÖS LAATUTEKIJÖITÄ TULISI ARVIOIDA.

sen ohella ilman, että kyseessä on suunnittelukilpailu tai että olisi edes ilmoitettu, ketkä suunnitelmia arvioivat ja millä kriteerein. Suunnittelu-alalla toivotaankin, että uusitussa hankintalaissa käytäntö kiellettäisiin yksiselitteisesti.

Muita huonoja käytäntöjä ovat kilpailun rajoittaminen määrittämällä referenssit aiemmista töistä niin tiukoiksi, että vain muutama tarjoaja voi antaa tarjouksen, menettelyissä tehtyjen päätösten perustelujen vajavaisuus sekä tarjouspyynnössä esitetyt, välillä kohtuuttomatkin sopimusehdot, joihin tarjoaja sitoutuu jättämällä tarjouksen.

Uusi direktiivi antaa mahdollisuuden säätää kansallisesti, että esimerkiksi asiantuntijapalveluita hankittaessa kilpailutusta ei voisi tehdä ainoastaan hinnan perusteella, vaan myös laatutekijöitä tulisi arvioida. Lienee kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että näin tulee tapahtumaan.

Uusien innovaatioiden syntyminen on sattumanvaraista

Kehittämispäällikkö **Ifa Kytösaho** Helsingin kaupungin asuntotuotanto-toimistosta (ATT) kertoi julkisista hankinnoista ja hankintalaista tilaajan ja rakennuttajan näkökulmasta. Hankintalaki on Kytösahon mukaan tuonut hankintatoimeen paljon hyvää, mutta usein jää avoimeksi, toteutuvatko lain tavoitteet. Hyviä puolia ovat muun muassa vakiintunut, ennakoitavissa oleva menettelyprosessi, hankintailmoitusmenettely ja se, että ”markkinat tulevat luo”.

ATT:ssä pyritään aloittamaan hankintamenettely mahdollisimman aikaisin, jotta tieto hankkeesta olisi markkinoilla hyvissä ajoin. Ennakoitavuuteen pyritään myös siten, että tarjouspyynnöt olisivat mahdollisimman samankaltaisia keskenään. Yhä useammin kilpailutetaan koko suunnitteluryhmä kerralla, jolloin pääsuunnittelija-arkkitehti toimii ryhmän kokoojana ja suunnittelusta tehdään vain yksi sopimus.

Kytösahon kokemusten mukaan julkisten hankintojen sääntely ei ole tavoitteistaan huolimatta omiaan tukemaan innovaatioiden synnyttämistä, ja esimerkiksi yksittäisen parhaan toimijan löytäminen on usein hankalaa.

Kalle Kärkkäinen

ATL-palsta

PALSTALLA UUTISOIDAAN SUUNNITTELU- JA RAKENTAMISALAN SEKÄ JÄRJESTÖKENTÄN AJANKOHTAISISTA AIHEISTA. LISÄKSI ILMOITAMME HALLITUKSEN TÄRKEISTÄ PÄÄTÖKSISTÄ, VUOSIKOKOUKSESTA, MIELENKIINTOISISTA KURSSEISTA JA KOULUTUKSISTA SEKÄ MUISTA ALAN TAPAHTUMISTA.

JUTTUVINKIT JA PALAUTE:
TOIMISTO@ATL.FI

SEURAA NÄITÄ

- Kiinteistö- ja rakentamisfoorumi KIRA-foorumi on teettänyt eduskuntapuolueiden myötävaikutuksella selvityksen puolueiden kiinteistö- ja rakentamisalaa koskevista painotuksista.
- Selvityksen pohjalta tehty julkaisu on *Maata rakentamassa – eduskuntapuolueiden linjauksia rakennetun ympäristön tulevaisuudesta*. Selvityksen ovat toimittaneet Linda Kärkkäinen ja Matti Mannonen.

Komitu-työryhmän nuorisokeskukselle kansainvälistä menestystä

Nuorten suomalaisarkkitehtien muodostaman Komitu-työryhmän suunnittelema ja toteuttama nuorisokeskus Phnom Penhissä, Kambodžassa on palkittu kunniamaininnalla kansainvälisessä Rethinking the Future Awards -arkkitehtuurikilpailussa. Kilpailussa etsitään korkealuokkaisia suunnitelmia, jotka sopeutuvat ilmastonmuutoksen leimaamaan aikakauteen.

Helmikuussa 2014 valmistuneen nuorisokeskuksen rakentamisessa on käytetty puristettuja maatiiliä ja bambua. Maatiiltien valmistamiseen ei tarvita juuriakaan energiaa. Bambu taas on nopeasti uusiutuva, hiiltä sitova, paikallinen materiaali. Taloon tehtiin lisäksi koeseinä roskalla täytetyistä muovipulloista vastauksena alueen jäteongelmiin.

Osallistavan suunnittelun periaatteiden mukaisesti paikalliset ja rakennuksen tulevat käyttäjät osallistuivat työpajoihin,

joissa arkkitehdit saivat samalla tärkeää tietoa käyttäjien tarpeista sekä esteettisistä mieltymyksistä. Paikallisille opiskelijoille järjestettiin työmaalla opetustilaisuuksia ekologisista rakennustavoista.

Kaksi kambodžalaista kansalaisjärjestöä käyttää tiloja englannin kielen sekä tietoteknisten ja ammatillisten taitojen opettamiseen lapsille ja nuorille.

Hankkeen suurimpia rahoittajia ovat ulkoministeriö, Suomen Kulttuurirahasto ja Taiteen edistämiskeskus.

Komitu kuuluu South of North -kollektiiviin, joka on esillä Helsinki Design Weekillä 4.–14.9. ja Venetsian arvostetussa arkkitehtuuribiennaalissa, sekä kansalaisjärjestö Ukumbi ry:hyn, joka tarjoaa arkkitehtuuripalveluja vähäosaisille.

Lisätietoa nuorisokeskuksesta: www.komituarchitects.org

KUVAT: KOMITU

Komitun käyttämät ekologiset rakennustekniikat ovat inspiroineet myös paikallisia arkkitehteja.

Komitu-työryhmään kuuluvat arkkitehdit Noora Aaltonen, Sisko Hovila, Tuuli Kassi, Maiju Suomi, Elina Tenho ja Inari Virkkala.

Taloon tehtiin koeseinä roskalla täytetyistä muovipulloista vastauksena alueen jäteongelmiin.

SAFA – RIL: PÄÄSUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ

Tämä päivityskoulutus on suunnattu pääsuunnittelijan pätevyyden omaaville ja muille aiheesta kiinnostuneille.

8.30 Ilmoittautuminen ja aamukahvi

9.00 Muutokset määräyksissä –

MRL, MRA ja uudet asetukset
Rakennusneuvos *Aila Korpivaara*
ympäristöministeriö

10.00 Tauko

10.15 Energiamääräykset korjausrakentamisessa

Energiatodistus?
Yli-insinööri *Jyrki Kauppinen*
ympäristöministeriö

11.30 Lounas

12.30 Uusi KSE pääsuunnittelun näkökulmasta

Toiminnanjohtaja *Vesa Juola*
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL

13.10 Tauko

13.20 Pääsuunnittelijan vastuu hankkeen muita osapuolia kohtaan ja mahdollisuudet vastuun rajoitukseen

OTM, dipl.ins. *Katja Lehtonen*
Asianajotoimisto Castren & Snellman

14.45 Kahvitauko

15.15 Pääsuunnittelijan ja rakennusvalvonnan yhteistyö

Virastopäällikkö *Lauri Jääskeläinen*
Helsingin rakennusvalvontavirasto

16.00 Loppukeskustelu ja kysymyksiä

23.9.2014

Sokos Hotel Börs, Turku

LISÄTIETOA:

– Koulutusvastaava *Pia Selroos*, pia.selroos@safa.fi, puh. 041 528 2952
– koulutussihteeri *Kirsti Tikkanen*, kirsti.tikkanen@ril.fi, puh. 040 7433 474

OSALLISTUMISMAKSU:

Osallistumismaksu on RILin ja SAFAn jäsenille **340 euroa (+ alv 24 %)**, muille **410 euroa (+ alv 24 %)**.
Osallistumismaksu sisältää myös ohjelmaan merkityt tarjoilut sekä opetusmateriaalin.

ILMOITTAUTUMISET:

Ilmoittautumiset kaksi viikkoa ennen tilaisuutta RILiin osoitteessa:
www.ril.fi/fi/koulutus/suunnittelijakoulutus/paasuunnittelijan-ajankohtaispaiva

PERUUTUKSET:

veloituksetta viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä, sen jälkeen veloitetaan peruutuskuluina 50 % osallistumismaksusta.

Kaupunkiviljelyä entisellä joutomaalla.

Elina Aallon teos Arabian matto.

Taide kutsuu Arabianrannassa

Helsingin Arabianrannassa tutustuttiin alueen taideteoksiin taidekoordinaattori, taiteen tohtori Tuula Isohannin johdolla. Samalla pohdiskeltiin prosenttitaiteen tulevaisuutta.

Tutustuminen kattavaan osaan Arabianrannan 24 teoksesta alkoi itseoikeutetusti Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmiin kuuluvasta Tapio Wirkkalan puistosta, jonka suunnittelusta vastasi yhdysvaltalainen **Robert Wilson**. Kuuteen neliöön jaettu pinta-ala viittaa talon rakenteeseen: rakennus on avoin, ja kaupunkilaiset on kutsuttu sinne oleskelemaan.

Hyvä esimerkki arkkitehtuuriin rakenteellisesti integroidusta taiteesta on porttikongin seinään istutettu **Anne Siirtolan** teos *Arjen palasia*. Tiilien välissä on taiteilijan alueelta keräämiä posliinien palasia. Teos ei ole alueen historian keino-tekoista romantisointia, sillä kuka tahansa alueella ennen asuinrakennusten valmistumista samoillut voi todistaa maaperän olleen täynnä Arabian entisen tehtaan jälkeensä jättämää fyysistä muistijälkeä.

Tuuli ja Kivi Sotamaan kineettinen teos *Sirocco* tarjoaa puolestaan paikalliselle nuorisolle suojaisen tapaamispaikan, jossa riitti vierailijoita kierroksenkin aikana. Tämä on muistutus siitä, että suurikokoiset teokset ovat parhaimmillaan, kun ne ovat myös tilallisesti kutsuvia ja lähestyttäviä. Ne voivat toimia vaikka alustana esteettiselle kaupunkipiknikille, kuten **Eliina Aallon** *Arabian matto* -teos.

Taidetta pyörivistä kivistä

Arabianrannan asuinalue on lähimpänä merta kohdassa, johon sijoitettiin oleskelupaikka veden ja arkkitehtuurin vaikutuspiiriin. Sinne katsottavaksi ja koskettavaksi tarkoitettun *Taikakivet*-teoksen suunnitellut **Esa Vesmanen** kertoi julkisen

käyttötaiteen problematiikasta:

– Miksi julkisella teoksella ei voisi leikkiä tai käyttää sitä samoin kuin käytämme muita esineitä julkisilla paikoilla, penkkejä, katoksia? Aiemmin julkiset teokset nostettiin jalustalle. Ne olivat tavallisten kuolevaisten yläpuolella. Nyt teokset toimivat vasta, kun katsojat voivat käyttää niitä tai sukeltaa niiden sisään. Minusta katsoja on kokija, joka omalla toiminnallaan saa teoksen elämään. Teoksia on mukava kosketella.

Vesmanen valitsi teoksen materiaaliksi perinteisen pronssin sen kestävyys ja valo heijastavien ominaisuuksien vuoksi: kiiltävä pronssi heijastelee auringonvaloa ympäröiviin rakennuksiin. Hän myös toivoi, että ihmiset tulisivat istumaan kiville ja pyörittelisivät istuimiaan. Teos on tavallaan taide-teoksen ja tuolin välimuoto.

– Suurin haaste projektissa oli saada kivet liikkeelle ja pyörimään. Kivet on ripustettu laakeroidun akselin varaan, ja niihin asennettiin mopon jarrut hidastamaan raskaiden kivien liikettä. Holtittomasti pyörimään lähtevät kivet olisivat olleet liian vaarallisia käyttäjille. Haaste oli myös saada rakennustarkastajat hyväksymään pyörivät kivet teokseksi ennemmin kuin leikkipaikaksi, Vesmanen kertoo.

– Oli hauskaa, kun kivien asennus- ja tarkastusvaiheessa kaksi koulupoikaa tuli pyörittämään kiviä vauhdilla samalla, kun rakennustarkastajat mittailivat kivien etäisyyksiä toisistaan. Pojat pyörivät kivien päällä villeinä ja juoksivat sitten pois. Juoksumatkalla he törmäsivät toisiinsa ja kaatuivat päistikkaa maahan. Ilmeisesti pyörivät kivet itsessään eivät olleetkaan liian vaarallisia ympäristölleen!

Prosenttitaiteen tulevaisuus

Kierroksen jälkeen kuultiin Villa Bokvillanissa projektisuunnittelija **Hanna Hannuksen** johdolla esittely prosenttiperiaatteen tulevaisuudesta ja käytiin vilkasta keskustelua sidosryhmien kesken.

Keskeisiksi asioiksi nousi tutkimuksen ja tiedotuksen lisääminen. Syksyn Kuntamarkkinoilla on tarkoitus esitellä hanketta ja uutta tutkimustietoa, kohderyhmille on tekeillä videosarja ja esite, taiteilijoille on suunnitteilla lisää koulutusta ympäri Suomea, ja arkkitehdeille, läänintaiteilijoille, virkamiehille ja suunnittelijoille kaavaillaan verkostoitumistilaisuuksia. Myös taideasiantuntijoiden merkitystä projektien edistämässä ja läpiviennissä korostettiin.

Vapaassa keskustelussa esiin nousivat prosenttiperiaatteen ristiriidat ja huolenaiheet. Kun muut konsultit ja insinöörit osaavat arvottaa työnsä, taiteilijat ovat usein liian vaatimattomia tai osaamattomia laskuttamisen suhteen. Tällöin rakennusyhtiöt voivat valita graafisen suunnittelijan vastaamaan taiteesta, tai koulujen kanssa järjestetyt projektit ohjaavat työt opiskelijoille.

Olennaista prosenttitaiteen tulevaisuuden kannalta on

elävän vuorovaikutussuhteen ylläpitäminen ympäristön ja taideteoksen välillä. Tällaiseen interaktiivisuuteen antaa hyvät mahdollisuudet esimerkiksi internet. Keskustelussa esiin nousut yhteisötaide nostaa vielä suuremmin esiin osallistumisen ja vuorovaikutuksen, ja siitä varmasti kuullaankin tulevaisuudessa enemmän.

Korjausrakentamisen lisääntyessä suhteessa uudisrakentamiseen olisi olennaista huomioida prosenttiperiaatteen mahdollisuudet esimerkiksi sisätilojen teknisen, toiminnallisen ja esteettisen saneerauksen yhteydessä. Suuri osa nyt remontoitui joutuvasta 1960- ja 1970-lukujen usein hyvinkin yksioikoisesta rakennuskannasta antaa mahdollisuuden haastaa käsi-tyksiämme lähihistorian arkkitehtonisesta perinnöstä, paikallishistoriasta ja arjen kulisista – taiteen keinoin.

Tatu Ahlroos

Maankäyttö- ja rakennuslain muutokset voimaan 1.9.2014

Ympäristöministeriössä on parhaillaan käynnissä Suomen rakennusmääräskokoelman uudistus, mikä tulee saattaa valmiiksi vuoden 2017 aikana. Ensimmäisinä työn alla ovat olleet rakennusmääräskokoelman osat A1 (Rakentamisen valvonta ja tekninen tarkastus) ja A2 (Rakennuksen suunnittelijat ja suunnitelmat). Näitä osia koskevat maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muutokset on hyväksytty eduskunnassa vuoden 2013 lopussa.

MRL:n muutokset astuvat voimaan 1.9.2014. Merkittävimmät uudistukset koskevat suunnittelutehtävien vaativuusluokkien uudelleenmäärittelyä ja suunnittelijoiden ja työnantajien kelpoisuusvaatimuksista säättämistä laissa. Korjausrakentamisen vaatimukset on myös erotettu uudisrakentamisen vaatimuksista.

Juuri ennen pääsiäistä ministeriö antoi lausunnolle MRL:n näitä muutoksia tarkentavat ehdotukset maankäyttö- ja rakennusasetuksen muutoksista ja neljästä uudesta asetuksesta (ehdotus valtioneuvoston asetukseksi rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määrittymisestä, ehdotus valtioneuvoston asetukseksi rakentamisen työnjohtotehtävien vaativuusluokkien määrittymisestä, ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä ja ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennustyön teknistä tarkastuksesta ja rakentamisen viranomaisvalvonnasta). Tavoitteena on, että myös nämä muutokset ja uudet asetukset astuvat voimaan yhdessä MRL:n muutosten kanssa syyskuun alussa.

Pätevyyskriteerien päivitys ja pätevyyskriteerien uusinta

FISE Oy:n pääsuunnittelijan ja ARK-rakennussuunnittelijan ja arkkitehtien pätevyyskriteerit tullaan päivittämään vastaamaan uudistuvaa lainsäädäntöä. Pätevyyslautakunnat ovat käsitelleet hakemuksia viimeisen kerran nykyisten kriteerien mukaan tämän kevään kokouksissaan 29.4. ja 7.5. Kriteerien päivitystyö on käynnistetty, ja tavoitteena on alkaa käsitellä pätevyyshakemuksia uusien kriteerien mukaisesti heti syksyllä lainmuutosten voimaantulon jälkeen.

Kaikkiin FISEn myöntämien pätevyyskriteerien uusintamenettelyihin on tehty tarkennus. Sen mukaisesti uusittu pätevyys astuu voimaan aina edellisen pätevyuden päättymispäivästä. Myönnetty pätevyys on voimassa 7 vuotta. Pätevyuden uusimisesta peritään samat maksut kuin uusista pätevyyshakemuksista.

Pätevyuden hakijoilta on myös ryhdytty keräämään sähköpostiosoitteita. Niitä tullaan käyttämään muistutettaessa lähestyvistä pätevyuden umpeutumisesta.

Pia Selroos
koulutusvastaava

SAFAn lausunto asiasta on nähtävissä osoitteessa: www.safa.fi > Ajankohtaista > Lausunnot. Lisätietoa pätevyyksistä osoitteissa www.safa.fi > Koulutus ja tutkimus > Suunnittelijapätevydet sekä www.fise.fi.

Ilmastomuutos ja sen hillitseminen

Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n viidennen arviointiraportin viesti on selvä: ilmastomuutos aiheuttaa vakavia riskejä luonnon ja ihmisten hyvinvoinnille kaikkialla maailmassa.

Raportin mukaan nykyinen maapallon keskilämpötila kohoaisi vuoteen 2100 mennessä 2,6–4,8 astetta ja Suomessa 3,8–8,2 astetta. Maapallon keskilämpötilan kohoamista kahdella asteella pidetään kriittisenä rajana ekosysteemien toiminnan kannalta. Vähentämisen sijaan ihmiskunnan päästöt kasvavat kuitenkin edelleen prosentin vuosivauhtia.

Huolestuttava nykytilanne

Päästöt ovat kolminkertaistuneet 1950-luvulta. Kaksi kolmanesta ihmiskunnan päästöistä on syntynyt fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja loppu kolmannes metsien tuhoamisesta ja muista maankäytön muutoksista. Hiilidioksidipitoisuus ilmakehässä ei ole ollut yhtä korkea viimeiseen 800 000 vuoteen.

Maapallon keskilämpötila on jo kohonnut 0,85 astetta viimeisten 130 vuoden aikana, ja kolme viime vuosikymmentä ovat olleet aina edellistä lämpimämpiä. Valtameret tasaavat ilman lämpötilan kohoamista. Samalla ne lämpenevät, ja lämmetessään vesi laajenee. Valtamerten pinta onkin noussut 1900-luvun alusta 19 senttimetriä. Pinta nousee kiihtyvällä tahdilla, nyt vauhti on 3,2 millimetriä vuodessa. Pohjoisen Jäämeren kesäinen jääpeite on huvennut puoleen.

Liikenne ja teollisuus saastuttajina

Energiantuotanto aiheuttaa suurimman osan ihmiskunnan hiilidioksidipäästöistä, ja päästöjen ennustetaan kasvavan vuoteen 2050 mennessä 100–200 prosenttia nykyiseen malliin porskutellen. Hiilellä tuotettu sähkö on edelleen edullisin vaihtoehto, mutta raportin mukaan maalämpö, tuulivoima ja ydinvoima saavuttavat sitä. Myös aurinkoenergian uskotaan olevan jo lähiaikoina kilpailukykyinen hiilen kanssa.

Jos energiantuotannon keskipäästöt alenisivat, sillä olisi valtavat kerrannaisvaikutukset muihin päästöjä aiheuttaviin

Tuulivoiman elinkaaren hiilidioksidipäästöt ovat 10–20 grammaa, ydinvoiman 66 grammaa ja hiilisähkön pahimmillaan 1 000 grammaa tuotettua kilovattituntia kohden. Tuulivoiman integroimista rakennettuun ympäristöön tulisikin tutkia lisää, jolloin muun muassa saariston maisemahaitoilta välttyttäisiin.

tahoihin, muun muassa teollisuuteen ja rakennuksiin.

Liikenteen osuus ihmiskunnan hiilidioksidipäästöistä on 14 prosenttia. Henkilöliikenteen päästöjen arvellaan kasvavan nykyisen vuoteen 2050 mennessä kolminkertaisiksi ja tavaraliikenteen kaksinkertaisiksi. Keinoina päästöjen vähentämiseen IPCC luettelee paitsi vähäpäästöisempiin polttoaineisiin siirtymisen ja ajoneuvojen kehityksen myös infrastruktuurin parantamisen. Jälkimmäisin tarkoittaa kaupunkien tiivistämistä ja yksityisautoilun korvaamista julkisella liikenteellä sekä elintapojen muutoksia: vähemmän reissaamista ja enemmän kimppekyytejä.

Teollisuuden osuus nykyisistä hiilidioksidipäästöistä on 18 prosenttia, ja sen päästöjen arvioidaan kaksinkertaistuvan nykyisillä päästörajoituksilla. Teollisuudella on kuitenkin hyvät mahdollisuudet vähentää päästöjään: 40 prosenttia päästöistä lähtisi parantamalla energiatehokkuutta ja peräti 90 prosenttia siirtymällä vähäpäästöisempiin energiamuotoihin.

Rakentaminen ilmastomuutoksen hillinnässä

Vuonna 2010 rakentamisen osuus maapallon energiankulutuksesta oli kolmannes. Energiankulutuksen odotetaan kaksinkertaistuvan, ja päästöjen ennustetaan kasvavan 50–150 prosenttia. Energiankulutuksen kasvu johtuu raportin mukaan elintason noususta, kaupungistumisesta ja asumisen varustelutason kehityksestä.

Rakentamisen päästöjen vähentäminen on hidasta, koska rakennuskanta uudistuu hitaasti. Siksi korjausrakentamisen merkitys on suuri. Vanhoissa rakennuksissa korjausrakentamisella on saavutettu 50–90 prosentin vähennyksiä energiankulutuksessa.

Uusissa rakennuksissa keskeinen keino vähentää päästöjä

Uusiutuvien lähien energioiden käyttö rakennuksissa

Uusiutuvat lähien energiat ovat tärkeässä roolissa ilmastomuutoksen hillinnässä. Suomen energia- ja ilmastostrategian tavoite on nostaa uusiutuvien energiamuotojen osuutta 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Viimeistään vuonna 2021 uusien talojen on tarkoitus olla lähes nollaenergiataloja, mikä tarkoittaa uusiutuvien energiamuotojen runsasta hyödyntämistä.

RILin tuore ohjekirja *Uusiutuvien lähien energioiden käyttö rakennuksissa* (RIL 265-2014) esittelee uusiutuvia energiamuotoja ja antaa ohjeita niiden toteuttamiseksi niin uudis- kuin korjausrakentamisessa.

Ohjeet ovat riittävän tarkkoja, jotta niillä pääsee suunnittelussa alkuun – tarkempi mitoitus ja suunnittelu jää valmistajan tai erityissuunnittelijan kontolle. Aurinkoenergian hyödyntämistä varten löytyvät oikeat kaltevuuskulmat eri tarkoituksiin, mikä on rakennusten kattokulmia päähäilevällä arkkitehdille tärkeää tietoa. Tarvittavia pinta-aloja aurinkokeräimille ja -paneeleille kirja ei sen sijaan tarjoa.

Kirjan ote on melko insinöörimäinen, vaikka kirja onkin suunnattu ammattilaisten lisäksi muun muassa asukkaille. Runsaampi kuvitus olisi tuonut sille lisäarvoa.

Mielenkiintoisinta antia on runsas esimerkkikohteiden kimara kirjan lopussa. Kohteet ovat monipuolisia, ja tavallisten asuin- ja toimistorakennusten lisäksi edustettuina ovat muun muassa kartanot, navetat ja uimahallit.

Myös saavutettujen hyötyjen esittelyt ovat kannustavia: 1960-luvun kerrostaloon lisätyt aurinkokeräimet ja poistoilman lämmön talteenotto tiputtivat kaukolämmön kulutusta 50 prosenttia, ja rivitalokiinteistön siirtyminen öljylämmityksestä maa- ja aurinkolämpöön tiputti ostoenergian tarvetta peräti 74 prosenttia. Energiamuunnosten takaisinmaksuajat ovat kohtuullisia, edellisissä tapauksissa seitsemän vuotta nykyisillä energianhinnoilla laskettuna. Kevyemmissä ratkaisuissa takaisinmaksuaika on lyhyempi.

Pekka Hänninen

on matala- ja nollaenergiarakentaminen. Rakentamisessa korostuu uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen. Niin uusissa kuin vanhoissakin rakennuksissa käyttäjien tottumukset ratkaisevat viime kädessä energiansäästön tehon.

Huomattava osa ilmastomuutoksen hillintään vaikuttavista asioista koskettaa suoraan tai välillisesti arkkitehtien työtä. Kestävän rakentamisen merkitystä ei voi vähätellä.

IPCC:n arvion mukaan ilmastomuutoksen hillinnästä koi-
tuvut kustannukset olisivat nyt vaivaiset 3 prosenttia ihmis-

kunnan bruttokansantuotteesta. Mitä pidempään vitkutellaan, sitä kalliimmaksi ja jopa kohtalokkaammaksi ilmastomuutos ihmiskunnalle tulee. Valopilkkuna synkkenevällä tavaalla ovat Kiinan ja Yhdysvaltojen julkistamat huomattavat päästövähennystavoitteet.

Pekka Hänninen

Aiheesta lisää: ilmasto-opas.fi ja eko-boxi.safa.fi

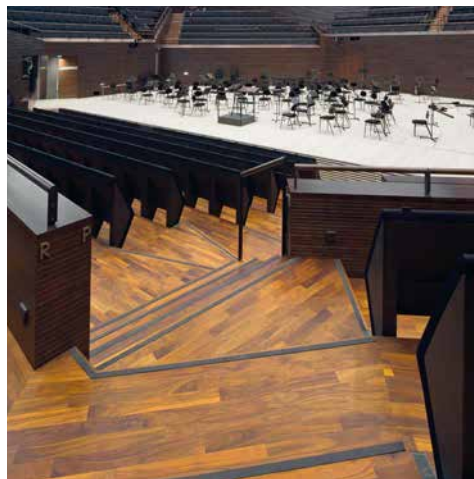

KUVA: CELSING

HESA-SAFA järjestää ekskursion Tukholmaan 26.–28.9.2014

Luvassa on ainutlaatuisia kohteita ja paikallisten kollegojen tapaamisia mukavassa seurassa! Tarkempi ohjelma löytyy osoitteesta hesasafa.safa.fi. Lisätietoja myös numerosta 041 516 5658 tai sähköpostilla osoitteesta hesasafa@safa.fi. Tervetuloa!

Uusi krematorio, Skogskyrkogården, 2013.

Puuta kunnioittavia pintakäsittelyratkaisuja kohteisiin,
joissa puupinnan ulkonäkö, kulutuskesto ja luonnolliset
ominaisuudet ovat etusijalla

Opiskelijakyselyn satoa

SAFAn opiskelijatoimintaan haettiin keväällä suuntaa opiskelijakyselyllä. Kyselyn teemat ulottuivat edunvalvonnasta liiton viestintään ja tapahtumiin. Kyselyn tuloksia käsiteltiin ja kommentoitiin arkkitehtikiltojen raatien tapaamisessa Vähä-Kiljavalla.

Kyselyyn saatiin hieman yli sata vastausta. Kysely oli tarkoitettu kaikille arkkitehtiopiskelijoille, myös ei-jäsenille: puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei ollut SAFAn jäseniä. Ei-jäseniltä kaivattiin tietoa erityisesti liittymättä jättämisen syistä.

Vastaajia saatiin tasaisesti kaikista arkkitehtikouluista, mutta Oulun opiskelijat olivat hieman muita aktiivisempia.

Liity Arkkitehtiliittoon!

Kyselyyn vastanneista SAFAn opiskelijajäsenistä moni koki liitton kuuluminen itsestään selvänä ja mainitsi haluavansa olla mukana vaikuttamassa toimintaan. Yleisimmäksi syyksi liittytystä SAFAn ilmoitettiin ajankohtaisten asioiden seuraaminen: opiskelijajäsenistä 96 prosenttia ja ei-jäsenistäkin yli puolet kertoi lukevansa *Arkkitehtiutisia*.

Yleisimmät syyt jättää liittymättä olivat opiskelijajäsenyyden kokeminen hyödyttömäksi ja mahdollisuus lehtien lukemiseen koululla tai töissä. Lisäksi vastaajat huomauttivat Tekniikan akateemisten (TEK) palveluiden olevan opiskelijoille kattavammat – ja ilmaiset. 92 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista onkin TEKin jäseniä.

Tunnelin päässä näkyy valoa, sillä suurin osa kyselyyn vastanneista ei-jäsenistä uskoi liittytvänsä jäseniksi tulevaisuudessa – tai ainakin harkitsevansa sitä. SAFAn opiskelijaedustajat uskovat myös oikea-aikaisen viestinnän tehoavan jäsenrekrytointiin:

– Ensimmäisellä vuosikursilla kaikki on uutta ja omaksuttavaa riittävä. SAFAn liittyminen putoaa tässä kohtaa prioriteettilistalla aika alas. Kun elämän ja opiskelun perusasiat ovat hallussa, alkavat SAFAn jäsenyyden ja palvelutkin kiinnostaa.

teettilistalla aika alas. Kun elämän ja opiskelun perusasiat ovat hallussa, alkavat SAFAn jäsenyyden ja palvelutkin kiinnostaa.

Vaikutusmahdollisuudet pimennossa

Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet SAFAssa eivät olleet tuttuja kolmannekselle ei-jäsenistä ja neljännekselle jäsenistä. Vastaajista suurin osa arvioi ne enemmän heikoiksi kuin hyväiksi. Vaikka kyselyssä annetut arvosanat liikkuivat useassa kysymyksessä reilusti heikolla puolella, SAFA sai moitteetkin neuvojen ja toiveiden muodossa: liitolla nähdään olevan selkeä tehtävä, vaikka näkemykset voivatkin poiketa nykytilasta.

79 prosenttia kaikista vastaajista toivoi SAFAn osallistuvan aktiivisemmin julkiseen keskusteluun. Opiskelijoiden asemaa SAFA voisi edistää ottamalla kantaa koulutukseen liittyviin asioihin (71 %) ja tarjoamalla tietoa eri uravaihtoehtoista (67 %). SAFAn ja TEKin yhteisjäsenyyden ei ollut vielä kaikille tuttu konsepti, eikä SAFAn rooli arkkitehtien edunvalvojana ollut vastaajille kovin selkeä.

Uhkia, mahdollisuuksia ja uusia avauksia

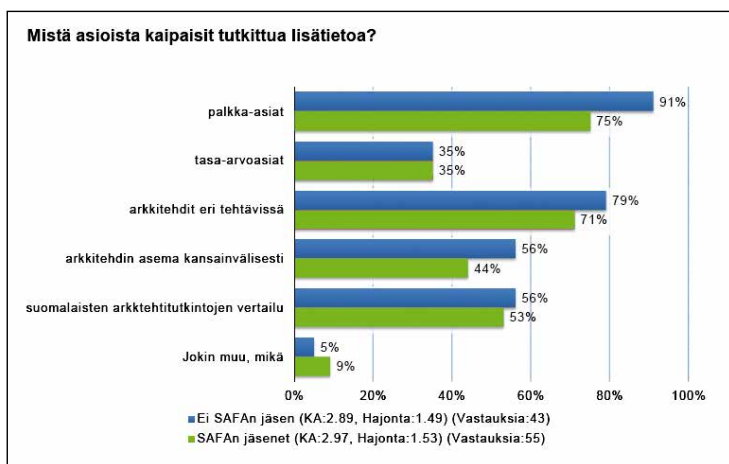
Kyselyn tulosten perusteella näyttää siltä, ettei SAFA ole kovin tuttu opiskelijajäsenilleen, ja vielä etäisemmältä se vaikuttaa ei-jäsenille, jotka ovat jäsenpostin ulottumattomissa.

Ensimmäisinä toimenpiteinä aiotaan parantaa SAFAn näkyvyyttä arkkitehtikouluissa ja vahvistaa yhteistyötä kiltojen kanssa. Jatkossa voidaan esimerkiksi pohtia, voidaan-ko liittymispäätöstä helpottaa opiskelijajäsenmaksua alentamalla – tai jopa kokonaan se poistamalla. Siten jäsenposti ja *Arkkitehtiutiset* kulkisivat epäröivillekin.

Vähä-Kiljavalla keskusteltiin myös opiskelijoiden

vahvemmasta osallistamisesta SAFAn toimintaan ja päätöksentekoon. Esimerkiksi kaikkiin jäseniin ulottuva äänioikeus tarkoittaisi sitä, että SAFAn jäsenistä noin 17 prosenttia olisi alle 31-vuotiaita nykyisen 4,2 prosentin sijaan.

Noora Laak

Townhouse -asuminen kiinnostaa

Townhouse –kurssin harjoitustöissä keväällä 2013 opiskelijat pääsivät pohtimaan toimintamalleja, jotka aidosti palvelisivat käyttäjien tarpeita. Perspektiivikuva (vas.) arkkiti. Aku Jokinen.

Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksella on vuodesta 2013 saakka ollut käynnissä monitieteelliset Habitat Components – Townhouse- ja Energy Efficient Townhouse -tutkimus-, opetus- ja kehityshankkeet. Hankkeiden tavoitteena on kehittää alan toimintamalleja siten, että ne palvelevat aidosti asutosuunnittelun ja -rakentamisen tulevaisuuden vaatimuksia sekä käyttäjien tarpeita.

Townhouse-tutkimuksen taustalla ovat Helsingissä ja muissa pääkaupunkiseudun kunnissa käynnistetyt ja suunnitteilla olevat kaavoitushankkeet, joiden yhtenä keskeisenä osatavoitteena on asumisratkaisujen monimuotoisuuden lisääminen uusilla urbaaneilla talotyypeillä ja asumismuodoilla. Näiden osuus tulevasta rakennuskannasta ja volyymistä on lähivuosikymmenten suunnitelmissa merkittävä.

Uusia asumisratkaisuja on kuitenkin Suomessa tutkittu vähän, ja valmiiden esimerkkien vähäisyyden vuoksi on puuttunut myös selkeää tilausta. Edellytyksenä uudentyyppisten asuin ympäristöjen toteutumiselle ovat hyvät asumisen esimerkit – tutkitut, tuotetut ja kohtuuhintaiset ratkaisut, jotka ovat sovellettavissa suomalaiseen asumiskulttuuriin sekä ilmasto- ja normiolosuhteisiin.

Tietoa kyselyllä ja seminaarilla

Habitat Components – Townhouse -hankkeen eri osaprojekteissa tutkitaan talotyypin soveltuvuutta suomalaiseen asumiskulttuuriin ja asioita, joilla asuntotyypin kiinnostavuutta

ja saavutettavuutta voidaan edistää. Hankkeessa pyritään kehittämään konsepteja, jotka voisivat edistää Suomeen soveltuvan talotyypin syntymistä ja muodostumista vaihtoehtoksi kerrostalo- ja pientaloasumisen väliin. Talotyyppillä voidaan myös luoda uusia edellytyksiä tiiviimmän pienimittakaavaisen kaupunkirakenteen kehittymiselle.

Toiveena on, että tutkimuksessa saatu tieto ja ideat voitaisiin hankkeen viime vaiheessa koota konkreettiseen muotoon malli- ja koetaloiksi, joilla voidaan testata talotyypin energiatehokkuutta ja ominaisuuksia asumisen sekä teknisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden näkökulmista.

Tutkimus- ja kehitystyötä tehdään monitieteisesti osatutkimusprojekteissa yhteistyössä tutkimushankkeen yhteistyökumppanin, Helsingin kaupungin, tutkimukseen osallistuvien Aalto-yliopiston muiden yksiköiden ja rakennusalan toimijoiden kanssa. Hankkeessa pyritään kehittämään kustannuksiltaan kilpailukykyisiä, ekologisesti kestäviä ja joustavia asunto- ja asuintaloratkaisuja ja townhouse-asuntotyypin parhaat ominaisuudet esiin tuovia rakentamisen ohjauskeinoja sekä synnyttämään uusia liiketoimintamalleja.

Hankkeen ensimmäinen osatutkimus on Dream Home, joka toteutettiin laajana kyselytutkimuksena. Siinä tarkasteltiin townhouse-talotyypin haluttavuutta, potentiaalisia käyttäjiä ja heidän toiveitaan ja tarpeitaan. Tutkimuksen tuloksia esiteltiin kesäkuussa järjestetyssä *Townhouse?*-seminaarissa. Kyselytutkimuksen ohella seminaarissa käsiteltiin kokemuksia

townhouse-talotyyppin jalkauttamisesta suomalaisen asuntorakentamiseen kaavoituksen ja kaupunkirakenteen näkökulmista ja etsittiin syitä siihen, miksi tyyppi on kotiutunut hitaasti pääkaupunkiseudun asuntorakentamiseen.

Kohteena edelläkävijäasukasryhmä

Dream Home -tutkimuksessa selvitettiin townhouse-talotyyppin kiinnostavuutta. Kysymyksiin vastanneista yli puolet piti townhousea itselleen sopivana asumismuotona. Lapsiperheiden rinnalla tutkimuksessa tunnistettiin elämäntyyliin erilaisia townhouse-asumisesta kiinnostuneita ryhmiä. Kiinnostuneimpia olivat sellaiset, jotka arvostavat kaupunkikeskustamaista ympäristöä, mutta myös vehreämmästä asuinympäristöstä pitävät suhtautuivat myönteisesti townhouse-asumiseen.

Tutkimuksessa pureuduttiin erityisesti siihen, millä ehdoilla townhouse-asuminen voi vastata erilaisten kotitalouksien asumistarpeisiin ja miten nämä tarpeet voitaisiin huomioida townhouse-alueiden kaupunkisuunnittelussa. Merkityksellisiä tekijöitä talotyyppin suunnittelun kannalta olivat asenne asuinalueen tiiviyttä kohtaan sekä suhtautuminen sosiaalisiin kontakteihin ja yhteisöllisyyteen. Merkille pantavaa on se, että urbaani, rakennettu kaupunkitila ei korreloi yhteisöllisyyden kanssa. Tiiviys ei siis suoraan synnytä yhteisöllisyyttä.

Tutkimus tarttui myös erilaisten rakentamistapojen kiinnostavuuteen. Suoraan rakennuttajalta ostaminen ja rakennuttajakonsultin palveluiden käyttäminen kiinnostivat vastaajia eniten. Myös yhteistiloista oltiin yllättävän kiinnostuneita. Townhouse asumismuotona saattaakin puhutella edelläkävijäasukasryhmää, joka olisi valmis tinkimään asuinneliöstä ympäristösyiden vuoksi. Townhouse-talot ovat tällä hetkellä kooltaan suurempia kuin vastaajien toiveasunnon pinta-ala olisi. Saatu tulos voisi viedä talotyyppin kehitystä uudenlaiseen suuntaan.

Haasteita edessä

Tutkimustuloksia hyödynnetään suomalaisiin puitteisiin soveltuvien townhouse-talotyyppien suunnittelu- ja kehitystyössä. On ilmeistä, että talotyyppin suosion kasvattaminen edellyttää suunnitteluratkaisuja, jotka räätälöidään eri elämän- ja asumistyyliille. Myös onnistuneita ja kohderyhmiä puhuttelevia esimerkkikohteita tulee rakentaa. Lisäksi tulisi pohtia rakennusmääräysten joustavampaa soveltamista muun muassa esteettömyyden ja kiinteistön jaettavuuden näkökulmasta. Tämä asettaisi haasteita myös lainsäädännölle ja rakentamismääräyksille ja niiden tulkinnoille.

Samansuuntaista viestiä kuultiin *Townhouse?*-seminaarin kaavoitukseen ja käytännön toteutukseen osallistuneiden osanottajien puheenvuoroista. Suuria haasteita odotettiin myös kohtuuhintaisuuden toteutumiselle. Kommentteista oli aistittavissa, että pienimittakaavaisen ja yksilöllisen asuintuotannon käynnistäminen edellyttää toteutusmuotojen ja -tapojen arviointia ja alalle uusia toimijoita ja innovaatioita.

Dream Home -tutkimus jatkuu syksyllä 2014, jolloin kyselytutkimuksen aineistoa syvennetään työpajatyöskentelyssä. Koko hankkeen tutkimustuloksista raportoidaan keväällä 2015.

Hannu Huttunen

Townhouse?-seminaarin esitykset on luettavissa Aalto-yliopiston sivulla energyefficiency.aalto.fi/en/research/townhouse/news/seminar/.

Mahdollisiin kysymyksiin tutkimushankkeesta tai Dream Home -kyselytutkimuksen tuloksista vastaavat professori Hannu Huttunen (hannu.huttunen@aalto.fi), lehtori Anne Tervo (anne.tervo@aalto.fi) ja maisema-arkkitehti, KTM Eija Hasu (eija.hasu@aalto.fi).

Erkki "Hela" Helamaa

1924–2014

A rkkitehti, professori Erkki Helamaa kuoli 4.6.2014 Helsingissä. Hän oli syntynyt 11.10.1924 Kärkölässä.

Erkki Helamaa, kollegojen ja kavereiden kesken Hela, opiskeli sodan jälkeen Helsingissä Teknillisessä korkeakoulussa, avioitui opiskelutoverinsa Kirsti "Kitti" Tawastin kanssa ja valmistui arkkitehdiksi vuonna 1951. Varsin pian sen jälkeen hän perusti puolisonsa kanssa arkkitehtitoimiston. Laaja työkenttä ulottui terveydenhoidon ja asumisen rakennuksista toimisto- ja liikeyrityksiin sekä pienempiin töihin, kuten Akseli Gallen-Kallelan Tarvaspään ja Emil Wikströmin museoiden korjaussuunnitelmiin ja Kari Suomalaisen paviljonkiin Viisavuorella.

Tampereen keskussairaalaista järjestetyn arkkitehtuurikilpailun voitto vuonna 1955 johti yhteisen toimiston perustamiseen arkkitehti Veijo Martikaisen kanssa vuosiksi 1955–1969. Tuona aikana he suunnittelivat useita merkittäviä rakennuksia, kuten HYKS:n sädehoitoklinikan ja Keski-Pohjanmaan keskussairaalan.

Vuonna 1969 perustettiin Otaniemen sivukorkeakouluna aloittaneeseen Tampereen teknilliseen korkeakouluun arkkitehtiosasto. Helamaa valittiin huoneenrakennusopin professoriksi ja Helmer Stenros Arkkitehtuuri I:n professoriksi. Heidän tehtävänsä oli luoda uusi arkkitehtikoulu. Vuosien varrella koulu kasvoi varteenotettavaksi opinahjoksi Suomen muiden arkkitehtikoulujen joukkoon ja jopa kansainvälisillekin areenoille. Yhteisöön juurtui luottamuksen ja reilun ilmapiiri, jota sanottiin "Helan hengeksi". Se jatkui vielä senkin jälkeen, kun Helamaa jäi eläkkeelle vuonna 1988.

1980-luvun puolivälissä Helamaa perusti yhteisen toimiston Tampereelle arkkitehti Keijo Heiskasen kanssa ja Helsinkiin arkkitehti Jarmo Pulkkinen kanssa. Molemmat olivat entisiä opiskelijoita ja työntekijöitä, silloin vielä nuoria arkkitehteja.

Sauna oli Helamaalle pyhä paikka, niin omat saunat kuin Saunaseuran saunat. Hän otti kantaa saunomiseen sekä saunan rakentamiseen lukuisissa kirjoituksissaan ja selvitti saunaperinnettä myös sukulaiskansojen parissa – ja perehtyi jopa japanilaiseen kylpykulttuuriin.

Helamaa tutki ja kirjoitti paljon arkkitehdin työstä ja koulutuksesta, oppikirjoja rakenteista ja materiaaleista, terveyskeskusten suunnittelusta ja Alvar Aallon kesähuviloista sekä kerassaan huikean *Vanhan rakentajan sanakirjan*.

Hänen harrastuksiinsa kuuluivat purjehdus perheen kanssa ja mökkielämä saaristossa. Hän oli aktiivinen monissa yh-

KUVA: ILKKA ALAVALKAMA

distyksissä, muun muassa Aleksis Kiven Seurassa, Saunaseurassa, Lauttasaaren Rotaryklubissa ja Tuglas-seurassa, joiden tilaisuuksiin hän valmisteli esitelmää ja alustuksia aivan viime päiviin saakka. Ystävyyssuhteet virolaisiin arkkitehteihin, kirjailijoihin ja säveltäjiin veivät hänet jatkuvasti yli Suomenlahden, Tallinaan ja muualle Viroon 1960-luvun alusta alkaen.

Professorina hän oli tottunut toimimaan itseään nuorempien kanssa ja piti yllä lämpimiä suhteita entisiin oppilaisiinsa. Ikivaarina hän huolehti lämpimästi lapsistaan ja heidän puolisoistaan ja ystävistään monessa polvessa.

Helamaa olisi täyttänyt lokakuussa 90 vuotta. Olimme jo sopineet juhlistaa ja juhlatiloista. Hän oli lupautunut mielellään mukaan valmisteluihin. Entisten opiskelijoiden ja työntekijöiden pieni työryhmä piti kokouksensa, mutta aiheeksi tulikin muistokirjoituksen laatiminen. Jouduimme hyvin pian toteamaan, että muistokirjoitus on vain raapaisu siitä kaikesta, mitä Hela ehti pitkän ja aktiivisen elämänsä aikana tekemään.

Helamaata jäivät kaipaamaan puoliso Kristiina, lapset Markku ja Martti perheineen sekä suuri joukko ystäviä, kollegoja ja työtovereita.

Matti Rautiola
Rainer Mahlamäki
Keijo Heiskanen
Jarmo Pulkkinen
Juha Pulkkinen

Kirjoittajat ovat Helamaan entisiä oppilaita.

MARK Argentiinan maailmankokouksessa

Maisema-arkkitehtiliittojen
maailmanjärjestön
IFLAn World Council
kokoontui kesäkuun alussa
syksyisessä Buenos Airesissa
Argentiinassa.

Kaksipäiväisessä kokouksessa päätettiin keskeisistä viime vuosina valmistelluista asioista: hyväksyttiin järjestön uusi rakenne, säännöt ja toimintaohjeet sekä strategia, ja lisäksi valittiin toimeenpanevat voimat eli komiteoiden puheenjohtajat. Työtä alan hyväksi jatketaan äskettäin työnsä aloittaneen, järjestön ensimmäisen toiminnanjohtajan **Benjamin Roberts**in avulla ja uudella toimintamallilla.

IFLAn kokouksen yhteydessä pidetyn kongressin teemana oli *Thinking and Action; Earth, Home and Landscape of Places*. Kongressi tarjosi näkökulmia muun muassa luonnonkatastrofien jälkihoidon maisemakysymyksiin, tuotantomaiseman teemaan sekä kulttuurimaiseman suojeluun.

Kongressin ekskursiot puolestaan esittelivät Buenos Airesin monipuolista, paikoin varsin eurooppalaista kaupunkimaisemaa sekä lähiseudun luonnonalueiden erityispiirteitä. Naapurimaa Uruguayn puolella vierailtiin päivän verran, Rio de la Platan vastarannalla sijaitsevassa Colonia del Sacramenton historiallisessa kaupungissa.

Vahvempi edustus eurooppalaisille

IFLA sai uuden puheenjohtajan, kun meksikolaisen **Desiree Martinez**in seuraajaksi valittiin **Kathryn Moore** (Britannia). Eurooppalaisten edustus IFLAn hallituksessa lisääntyi myös sen myötä, että jatkossa hallitustyöskentelyyn osallistuvat kokouksessa valitut komiteoiden puheenjohtajat, Communication Committee'n puheenjohtaja **Bruno Marques** (Viro/Portugali), Education Committee'n puheenjohtaja **Andreja Tutundzic** (Serbia) ja Professional Practise Committee'n puheenjohtaja **Carlo Brusci** (Italia).

Australialainen **John Easthope** valittiin uudelle kaksivu-

Buenos Airesin pakollisiin nähtävyyksiin kuuluvan hautausmaan Cementerio de la Recoletan urbaania maisemaa.

KUVA: EMILIA WECKMAN

tiskaudelle rahastonhoitajaksi. **Ilya Mochalov** (Venäjä) jatkaa vielä ensi vuoden kesään saakka pääsihteerinä luovuttaen vähittäin tehtävänsä uudelle toiminnanjohtajalle ja pääsihteerinä jatkavalle **Christine Bavasalle**, joka pyörittää Brysselissä sijaitsevaa järjestön toimistoa. Myös verkosivut ovat uudistuneet, ja ne löytyvät osoitteesta iflaonline.org.

Seuraava IFLA General Assembly ja siihen liittyvä kongressi järjestetään Pietarissa kesäkuussa 2015 – toivotaan, etteivät poliittiset syyt asetu esteeksi matkustamiselle. *History of the Future* -teemalla pidettävän kongressin kotisivut ovat jo auki osoitteessa ifla2015.com/en.

Emilia Weckman
maisema-arkkitehti MARK

Betonin uudet kuviot

As Oy Hyvinkään Sheviot
Arkkitehtitoimisto Haroma & Partners
GCPro™

© graphic concrete®
www.graphicconcrete.fi

SAFA | SUOMEN ARKKITEHTILIITTO | FINLANDS ARKITEKTFÖRBUND | FINNISH ASSOCIATION OF ARCHITECTS

SAFA hakee arkkitehtia/ arkkitehtiylöppilästä – tule mukaan vaikuttamaan!

Toimenkuvaasi kuuluu hankkeita sekä kilpailutoiminnasta että koulutustoiminnasta. Vastaat muun muassa Arkkitehtipäivien, kilpailunäyttelyn sekä SAFAn vuosittain jakamien palkintojen ja tilaisuuksien järjestelyistä. Tehtävänkuvaava tarkennetaan valitun henkilön vahvuuksien mukaisesti.

Toivomme sinulta organisointikykyä sekä kiinnostusta tiedottamiseen ja markkinointiin.

Tarjoamme viihtyisän työympäristön Helsingin keskustassa arkkitehtuurin ja rakentamisen näköalapaikalta.

Tehtävä on vakituinen ja kokopäiväinen.

Hakemukset palkkatoivomuksineen pyydämme lähettämään **10.9.2014** mennessä osoitteeseen:

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA, Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki, kuoreen merkintä "hakemus".

Lisätietoja: pääsihteeri Paula Huotelin, puh. 09-5844 4224

Architecture and Cities in Transition -seminaarissa
keskiviikkona 24.9.

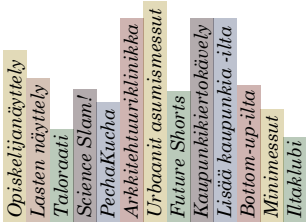
”Scales”
14.9.-24.9.

Arkkitehtuuriviikon ohjelmassa myös:

- Winy Maas (MVRDV, NL)
- Peter Bishop (UK)
- Klaske Havik (NL)
- Yrjö Haila
- Leo Kosonen
- AOR-arkkitehdit

ARKKITEHTUURIVIIKKO.FI   FACEBOOK

KONKRET

ARKKITEHTITOIMISTO KONKRET OY
Kaikukatu 2 C, 00530 Helsinki
www.konkret.fi

Etsimme joukkoomme taitavaa ja kokenutta

ARKKITEHTIA

monipuolisiin rakennussuunnittelutehtäviin.

Autodesk Revit -osaaminen katsotaan eduksi.

Edellytämme hyvää suomen kielen taitoa.

Hakemukset, CV ja portfolio osoitteeseen: anne.routaniemi@konkret.fi

**HAEMME PÄTEVIÄ ARKKITEHTEJA
MONIPUOLISIIN KOTIMAISIIN JULKISIIN
PERUSKORJAUS- JA UUDISRAKENNUSHANKKEISIIN**

HAKEMUKSET, CV JA LYHYT PORTFOLIO:

jarkko.salminen@pesark.com

puh 040 545 6766

tuomas.silvennoinen@pesark.com

puh 040 565 2745

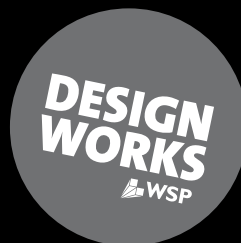
PES-Arkkitehdit Oy
Ison-Antintie 8, Helsinki
www.pesark.com

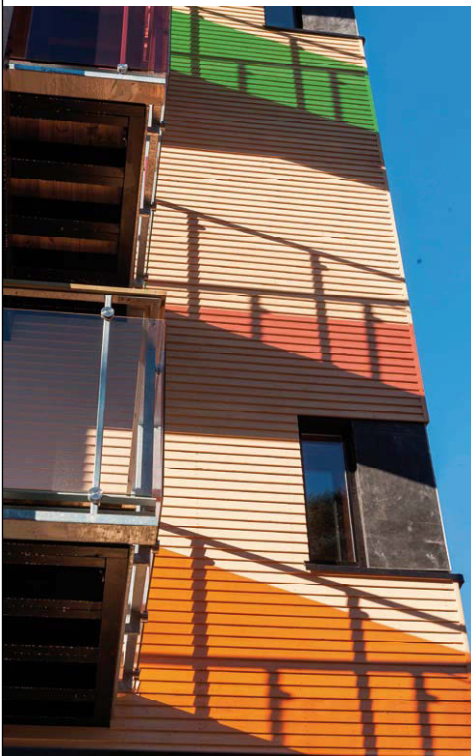
Haemme **WSP Design Works** -tiimiin arkkitehtia, jolla on laaja-alainen näkemys kaupunkisuunnittelun toimialalta. Etsimme erityisesti henkilöä, jolla on tahtoa sekä kykyä toimia arkkitehtuurin tekijänä monialaisten suunnittelutehtävien eri rooleissa projektipäälliköstä asiantuntijaan. Asiakaskunnan tuntemus ja suunnittelukilpailumenestys katsotaan eduksi.

TERVETULO A
SUUNNITTELEMAAN
TULEVAISUUTTA

Tee hakemus **15.9.2014** mennessä
osoitteessa www.wspgroup.fi/tyopaikat
Lisätietoja teemu.holopainen@wspgroup.fi

www.wspdesignworks.com

arkkitehtitoimisto helamaa ja pulkkinen oy
suvilahdenkatu 10 b 00500 helsinki
tel + 358-9-612 9950 fax+358-9-61299533
helamaa.pulkkinen@arkkitehtitoimisto.com

Arkkitehti

Haemme suunnitteluryhmäämme arkkitehtia monipuolisiin tietomalleilla tehtäviin asunto- ja kaupunkisuunnittelutehtäviin.

Työskentelemme ArchiCAD ja AutoCAD Architecture -ohjelmilla.

Työhakemukset ja cv:t pyydetään lähettämään 4.9.2014 mennessä osoitteeseen:

mikko.kalkkinen@arkkitehtitoimisto.com

Mikko Kalkkinen (09) 61299519

arkkitehti / rakennusarkkitehti / ark-yo

Jos haluat suunnitella pieniä julkisia rakennuksia, ota ihmeessä yhteyttä

Arkkitehti Oy Asmala, Itäpuisto 9, 28100 Pori

matti.asmala@arkkitehtiasmala.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. (09) 680 1368
tilitoimisto@apalvelu.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt

Kruunu urallesi?

Oululainen nelikymmenpäinen suunnittelutiimi hakee joukkoonsa lisää tekijöitä. Työkantamme koostuu monipuolisista ja laaja-alaisista suunnittelutehtävistä. Käytössämme on uusimmat suunnittelumenetelmät, sekä interaktiivinen VALO virtuaalitali.

Oletko...

- » Kokenut pääsuunnittelija
- » Projektiarkkitehti
- » Vastavalmistunut tai työkokemusta omaava ark.yo.

rekry@ukiark.fi

 UKI ARKKITEHDIT

Etsimme joukkoomme **taitavaa ja kokenutta arkkitehtia sekä avustavaa suunnittelijaa** monipuolisiin rakennussuunnittelutehtäviin.

Arvostamme kokemusta projektiarkkitehdin työstä ja työpiirustussuunnittelusta. Kokemus Revit-ohjelmiston käytöstä katsotaan eduksi.

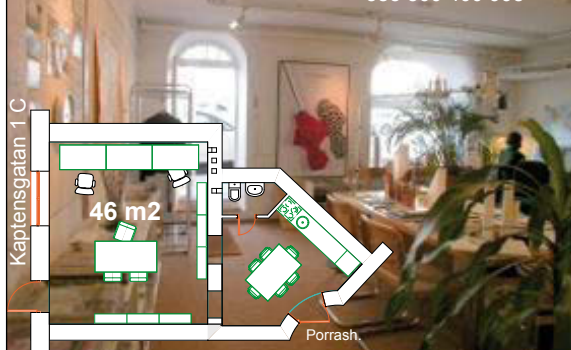
Vapaamuotoiset hakemukset sekä cv:t sähköpostiin rekry@afks.fi.
Lisätietoja: Juha Salmenperä p. 041-5231970

AFKS Arkkitehdit Oy
www.afks.fi
Ratakatu 19 00120 Helsinki

Need a Studio?

www.meikoparchitects.fi
+385 500 400 998

Kuvaoikaisu: au 6-7-/2014 s. xx oli virheellinen kuva Outsiders-kirjan Stringray-teltasta. Tässä oikea kuva. Pahoittelut virheestä. - AU-lehden toimitus

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla www.safa.fi

Gyptone akustiikkaratkaisut

Työn helppouden, sisäilman ja ympäristön ehdoilla

Testattu, toimiva

Gyptone-ratkaisujen akustiset ominaisuudet antavat erinomaisen lähtökohdan toimivien tilojen suunnitteluun. Activ'Air tuotteidemme avulla otat samalla hyvän sisäilman vaatimukset aiempaa paremmin huomioon.

Estetiikkaa yhtenäisten pintojen ja selkeiden kuviotyyppien avulla

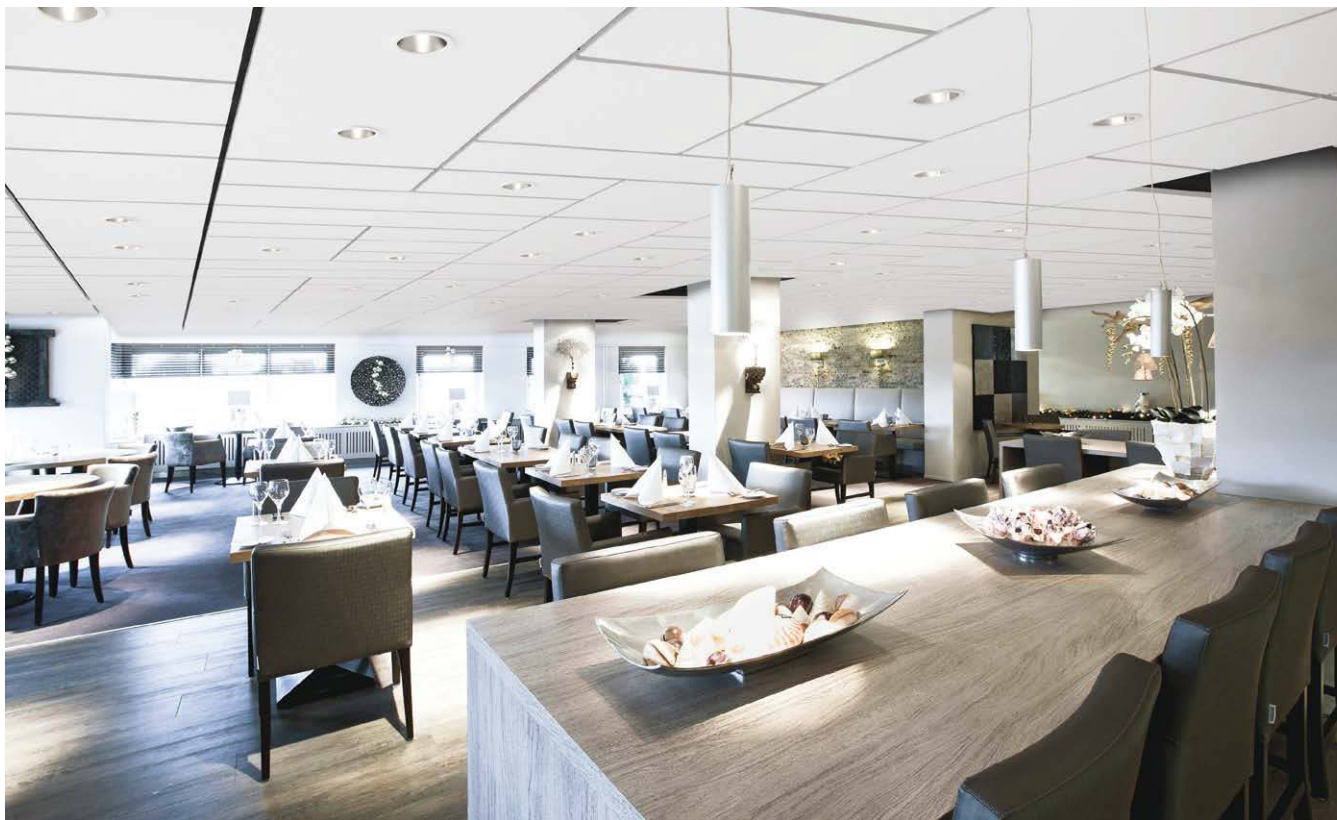
Suunnittelija saa aikaan näyttävän ja samalla toimivan kokonaisuuden valmiiksi ajatelluilla ratkaisuilla. Gyptonen internet-sivustolla voit tutustua vakiotuotteisiin interaktiivisen 3D-tuotegallerian avulla. Sivuilta löydät myös sähköisen Gyptone Käsikirjan, joka auttaa sinua suunnittelussa ja ideoinnissa www.gyptone.fi.

Gyptone-kirjan lisäksi löydät nyt helposti uusia referenssikuvia Windows -sovelluksena osoitteesta <http://gallery.gyptone.com> ja iPad Storesta haulla: Gyptone.

Ecophon Master™ Matrix

inspiraationa muoto ja rytmi

Näyttävä akustiikkakatto innovatiivisella kiinnitysjärjestelmällä

Ecophonin innovatiivinen Master™ Matrix -järjestelmä on akustisesti laadukas ja näyttävä alakattoratkaisu. Master™ Matrix tuo muotoa ja rytmiä leijuviin alakattoihin ja sopii erityisesti suuriin tiloihin. Uusi kiinnitysjärjestelmä varmistaa, että levyt ovat aina kohdallaan. Järjestelmän erityispiirre on, että levyissä olevat ankkurit klikataan suoraan Connect-listaan. Näin ne asettuvat nopeasti ja tarkasti paikoilleen ilman jälkisaätöä. Jokainen levy toimii myös helposti avattavana ja suljettavana luukkuna.

Tutustu tuoteuuteuteen osoitteessa **www.ecophon.fi**.